

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 31/2012 (2467) Rok LIV 9.9.2012

14 września

Święto Podwyższenia Krzyża Świętego

*W krzyżu cierpienie,
w krzyżu zbawienie,
w krzyżu miłości nauka*

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Wyspa skarbów

Gość Niedzielny

Najstynniejsza na świecie Notre Dame w grudniu rozpocznie całoroczne obchody swoich 850. urodzin. Ale to cud, że katedra jeszcze stoi na paryskiej wyspie.

Przeszkodząca m.in. francuskim rewolucjonistom, którzy tylko dlatego nie zdążyli zniszczyć jej całkowicie, że wpadli na pomysł, by przerobić ją na Świątynię Rozumu. Później przewracali się zapewne w grobach, gdy w katolickiej ponownie katedrze Napoleon Bonaparte koronował się na cesarza Francuzów w obecności papieża. Nie mówiąc już o tym, że w XX wieku odbył się w niej pogrzeb prezydenta François Mitteranda, a prawie trzy dekady wcześniej msza żałobna w intencji gen. Charles'a de Gaulle'a. Udająca czasami laicką Francja kolejny raz musiała przyznać, że tzw. zburzenie Bastylii nie jest jedyną „świętością” w kanonie V Republiki.

Dziś na pierwszy rzut oka katedra przypomina imponujące muzeum pamiątek po chrześcijaństwie (jak mawiają z ironią niechętni Francuzom), odwiedzane przez miliony turystów rocznie. Ale to nie jest cała prawda o tym miejscu. Między ciągnącą się od rana do wieczora kolejką zwiedzających, odgłosem „migawki” iPadów japońskich globtroterów, dźwiękiem monet w znajdującym się przy wyjściu sklepiku z licznymi souvenirs – toczy się jeszcze inne życie katedry. Długie rozmowy z księdzem i spowiedź w zaszkłonych konfesjonatach, szczerze tży pątników całujących relikwie korony cierniowej, piękna oprawa liturgiczna Mszy św. przy zajętych przez wiernych niemal wszystkich krzesłach, stojąca niemal godzinę przed ottarzem, w modlitewnym skupieniu, para zakochanych. A każdy z wchodzących do katedry, wierzący lub nie, dotknięty harmonią i subtelnością gotyku, musi sobie zadać pytanie: kto wymyślił tę ahistoryczną tezę o ciemnym i zafanym średniowieczu.

Scheda po Jowiszu

Jedna z dwóch wysp na Sekwanie, znana dzisiaj jako Île de la Cité, jeszcze w II wieku przed Chrystusem była Lutecją, miastem zamieszkiwanym przez Paryżów (jedno

z celtyckich plemion Galii), które dopiero później rozrosło się na okolice i które z czasem zaczęto nazywać Paryżem. Pierwszym znanym na wyspie kultem był kult Jowisza. I to świątynia jemu poświęcona (inni mówią, że tylko ottarz) stała w miejscu, w którym dzisiaj znajduje się paryska katedra Notre Dame (Nasza Pani). Nie ma do końca pewności co do pierwszych chrześcijańskich świątyń, które znajdowały się tutaj po Jowiszu. Historycy wskazują na najbardziej prawdopodobne istnienie pięcionawowej katedry św. Szczepana i kościoła poświęconego Mariji Pannie. W potowie XII wieku, za panowania króla Ludwika VII, biskup Maurice de Sully podjął decyzję o budowie jeszcze wyższej i dłuższej katedry, z wykorzystaniem wszystkich możliwych technik architektonicznych sztuki gotyckiej. Katedra św. Szczepana i kościół Mariji Panny zostały rozebrane. Wszystko było wielkim projektem urbanistycznym, zgodnie z którym plac katedralny miał stać się przestrzenią łączącą świat profanum z sacrum. Architektura katedry miała być narzędziem katechezy, poprzez umieszczenie na niej licznych rzeźb ze scenami biblijnymi. Główne cztery etapy prac budowlanych zmieściły się w niemal stu latach, od 1163 do 1250 roku, choć prace artystyczne były kontynuowane do końca XIII i na początku XIV stulecia. Wśród mistrzów odpowiedzialnych za piękno świątyni takie nazwiska, jak: Jean de Chelles, Pierre de Montreuil, Pierre de Chelles, Jean Ravay, Jean le Bouteiller. Dzisiaj być może nawet przeciętnemu Francuzowi niewiele mówiące, ale dobrze znać autora każdego dzieła, by poczuć, że nie jest tworem anonimowej siły, tylko ludzi żyjących w konkretnym czasie i miejscu.

„Modyfikacje” rewolucji

Przez kilka wieków katedra zachowała swój niezmienny wygląd. Dopiero w XVII wieku, na życzenie Ludwika XIII, zaczęto

przebudowywać m.in. chór oraz zastąpiono XII- i XIII-wieczne witrażami z potowie XVII wieku, zbudowano nową zakrystię oraz zmieniono wygląd głównego portalu, znajdującego się na środkowej fasadzie nad wejściem głównym, przedstawiającego Sąd Ostateczny. To tę fasadę miał przed oczami oskarżony Jakub de Molay, wielki mistrz templariuszy, gdy słuchał wyroku skazującego. Katedra zresztą była świadkiem, a nieraz również ofiarą, wielu ważnych, nie tylko dla Francji wydarzeń. To tutaj król Filip Piękny otworzył pierwsze Stany Generalne w XIV wieku. W drugiej połowie XV wieku w katedrze rozpoczęła się rehabilitacja Joanny d'Arc, a parę wieków później Napoleon Bonaparte koronował się na cesarza Francuzów, w V Republice odbywały się pogrzeby kilku prezydentów. Jest też polski akcent: to tutaj w 1573 r. Henryk Walezy przysięgał polskim postom na artykuły henrykowski i pacta conventa.

W historiografii francuskiej dotyczącej katedry niewiele miejsca poświęca się okresowi, w którym świątyni groziło niemal całkowite zniszczenie, czyli rewolucji francuskiej. W czasie pobytu w Paryżu na chwilę dotoczyłem się do jednej z grup z przewodnikiem. Pani barwnie opowiadała o wszystkich epokach, w których przyszło żyć katedrze, za wyjątkiem jednej: właśnie rewolucji, ograniczając się zaledwie do wspomnienia o zniszczeniu Galerii Królów Judejskich, znajdującej się na fasadzie zachodniej katedry. Nawet oficjalna strona internetowa katedry, w rysie historycznym ogranicza się do wypunktowania zniszczeń dokonanych w czasie rewolucji. Punkty zresztą umieszczone są w niewinnym podrozdziale pt. Modyfikacje w XVII i XIX wieku(!). W innym miejscu autorzy strony przyznają, że głowy królów judejskich zostały zniszczone, bo przypominały wszystkich królów francuskich i kojarzyły się z despotyzmem starego porządku. Jak widać, polityczna poprawność i zakorzeniony we Francji kult rewolucji ciągle nie pozwalają na trzeźwą ocenę tamtego okresu, którego jednym z celów było zniszczenie wszystkiego, co w jakikolwiek sposób wiązało się z tradycją.

Ciąg dalszy na str. 9

foto: J. Korciński

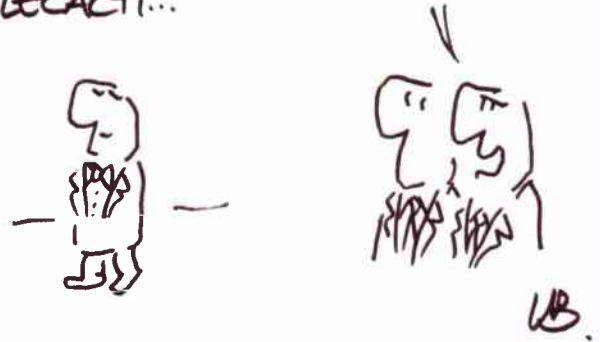
Telegram z... dźwiękiem

Mija 22 lata od wprowadzenia lekcji religii do polskich szkół, ale kontrowersje wokół tego tematu, nie milkną i dzisiaj. Medialne spekulacje, protesty i proponowane pseudo rozwiązania, wciąż poruszają, zapędzoną bez merytorycznej refleksji, opinię publiczną. Szkolne korytarze, na nowo wypełniły się metalicznymi dźwiękami dzwonek i gwarem szkolnej – większej czy mniejszej dziatwy. Jednak wśród tego, naukowe-

go zgiełku, pojawił się jeszcze jeden dziwny dźwięk – zupełnie niepasujący do wcześniejszych głosów – gdyż brzmiący jakoś sztucznie i nieprawdziwie. To głos nielicznej, aczkolwiek niezwykle hałaśliwej, grupy przeciwników nauki religii w szkołach. Ich głos, skutecznie nagłaśniają wszechobecne media, chcąc stworzyć wrażenie ogólnospołecznej akceptacji. I czynią ogromne zamieszanie, wykorzystując, nie do końca, ukształtowane młode charaktery, bo przecież chcą zaistnieć na medialnej scenie. Tak – żyjemy w czasach szybko postępującej laicyzacji, a w wielu rodzinach wychowanie religijne przerzucono wyłącznie na Kościół. Dziś nie jest łatwo uczyć religii w szkole, ale wierzę, że katecheza pozostanie nadal, na poziomie edukacji podstawowej i gimnazjalnej, miejscem spotkania młodego człowieka z Bogiem. Czy religia w szkole jeszcze jakiś czas się utrzyma? Tego nie wiemy, ale nie ustawajmy na tej katechetycznej drodze, bo religia uczy nas ciągle – zarówno uczniów jak i ich katechetów – wewnętrznego pokory. T.S.

– TO JEDEN Z NAJWYBITNIEJSZYCH
MĘŻÓW STANU: NIE WJOBRA-
ZASZ SOBIE NAWET W ILU SA-
LONACH TOKLERYWALI GO PO
PLECACH...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- Spojrzenie na Krzyż – str. 4
- Łączka, czyli o przywracaniu godności – str. 8
- Niestety – malheureusement – str. 11
- Ataki na francuski Kościół – str. 12
- Peregrynacja relikwii św. Antoniego – str. 13

Błędy polskiej polityki

Wojciech Turek

W wywiadzie udzielonym tygodnikowi „Wprost” (nr 32/2012), prezydent Bronisław Komorowski ogłaszając koncepcję budowy polskiej „tarczy antyrakietowej” przyznał, że: *Naszym błędem było to, że przyjmując amerykańską ofertę tarczy nie wzięliśmy pod uwagę ryzyka politycznego związanego ze zmianą prezydenta (w USA). Zapłaciliśmy za to dużą polityczną cenę. Nie należy błędu powtarzać.*

To jednoznaczne stwierdzenie, że polska polityka zagraniczna poniosła porażkę wskutek przyjęcia błędnych założeń, stanowi najlepszy dowód, że brak debaty politycznej skutkuje obniżeniem poziomu uprawianej polityki. Kiedyś było inaczej, jednak po burzliwych latach 80. gdy na łamach niezależnej prasy dyskutowano nad kształtem polskiej polityki, nadeszły w XXI wieku lata wielkiej posuchy. Jeszcze w latach 90. pokłosiem wcześniejszej „burzy mózgow”, stało się przyjęcie przez Polskę po 1989 roku zdecydowanie prozachodniego kursu. Zmieniliśmy gospodarkę, ustrój, sojusze geopolityczne. Rosjanie wycofali swe wojska. Zostaliśmy przyjęci do NATO, a potem do Unii Europejskiej. Zastugą polityków lat 90. – przy wszystkich ich wadach – było przyjęcie w następnych latach bardzo szczerego dla Polski programu pomocy unijnej.

ciąg dalszy na str. 6

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____ Rok (56,60€) Pół roku (30,30€) Miesiąc (5€)

Adres: _____ Przyjaciele „Głosu...” (69,60€) PDF/e-mail (49,90€)

Telefon: _____ **Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!**

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

Podwyższenia Krzyża Świętego

PIERWSZE CZYTANIE

Lb 21,4b-9

Czytanie z Księgi Liczb

W owych dniach podczas drogi lud stracił cierpliwość. I zaczęli mówić przeciw Bogu i Mojżeszowi: „Czemu wyprowadziliście nas z Egiptu, byśmy tu na pustyni pomarli? Nie ma chleba ani wody, a uprzykrzył się nam już ten pokarm mizerny”. Zesłał, więc Pan na lud węże o jadzie palącym, które kąsały ludzi, tak, że wielka liczba Izraelitów zmarła. Przybyli, zatem ludzie do Mojżesza, mówiąc: „Zgrzeszyliśmy, szemrząc przeciw Panu i przeciwko tobie. Wstaw się za nami do Pana, aby oddalił od nas węże”. I wstawił się Mojżesz za ludem. Wtedy rzekł Pan do Mojżesza: „Sporządź węże i umieść go na wysokim palu; wtedy każdy ukąszony, jeśli tylko spojrzy na niego, zostanie przy życiu”. Sporządził, więc Mojżesz węże z brązu i umieścił go na wysokim palu. I rzeczywiście, jeśli kogo wąż ukąsił, a ukąszony spojrział na węże z brązu, zostawał przy życiu.

DRUGIE CZYTANIE

Flp 2,6-11

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Filipian

Chrystus Jezus, istniejąc w postaci Bożej, nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem, lecz ogotocił samego siebie, przyjąwszy postać sługi, stawszy się podobnym do ludzi. A w zewnętrznym przejawie uznany za człowieka, униżył samego siebie, stawszy się posłusznym aż do śmierci, i to śmierci krzyżowej. Dlatego też Bóg Go nad wszystko wywyższył i darował Mu imię ponad wszelkie imię, aby na imię Jezusa zgięto się każde kolano istot niebieskich i ziemskich, i podziemnych, i aby wszelki język wyznał, że Jezus Chrystus jest Panem ku chwale Boga Ojca.

EWANGELIA

J 3,13-17

Słowa Ewangelii wg św. Jana

Jezus powiedział do Nikodema: „Nikt nie wstąpił do nieba, oprócz Tego, który z nieba zstąpił, Syna Człowieczego. A jak Mojżesz wywyższył węże na pustyni, tak potrzeba, by wywyższono Syna Człowieczego, aby każdy, kto w Niego wierzy, miał życie wieczne. Tak, bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne. Albowiem Bóg nie postać swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony”. □

Spójrzeć na Krzyż

ks. Krzysztof Nowak

Pewien człowiek zawsze nie zadowolony z siebie i innych szemrał, mówiąc do Boga: Któż to powiedział, że każdy musi nieść swój krzyż? Czyż nie można tego uniknąć? Jestem zmęczony i znudzony tymi codziennymi ciężarami! Bóg odpowiedział mu za pomocą snu. Człowiek ten zobaczył, że życie ludzi na ziemi jest bezkresną procesją.

Każdy idzie niosąc swój własny krzyż na ramionach. Powoli, nieuchronnie, krok za krokiem. Również i on, nasz anonimowy bohater, znajdował się w tym niekończącym się pochodzie i posuwał się na przód ze swoim krzyżem. Po pewnym czasie zauważył, że jego krzyż był zbyt długi, dlatego tak mu ciężko nieść. Postanowił go trochę skrócić. Usiadł na skraju drogi i zdecydowanym ruchem skrócił swój krzyż o dobry kawał. Gdy wyruszył w dalszą drogę zauważył, że teraz mógł się szybciej poruszać i było mu lżej. Bez trudu dotarł do miejsca, które wydawało się być celem ludzkiej procesji. Była to przepaść za którą zaczynała się ziemia wiecznego szczęścia. Ale nie było tam mostów, ani kładek. A jednak ludzie przechodzili z łatwością. Każdy zdejmował krzyż ze swoich ramion, opierał go o brzegi przepaści i potem po nim przechodził. Krzyże wydawały się być zrobione na miarę. Przechodzili wszyscy, ale on nie mógł. Skrócił swój krzyż i teraz był zbyt

krótki i nie dosięgał drugiej strony przepaści. Zaczął płakać – „Ach, gdybym wiedział”. Ale było już na późno i lamenty na nic się zdały.

Z pewnością nie ma wśród nas nikogo, kto nie słyszałby o Jezusie Chrystusie. Jego osoba jest nam doskonale znana. Wiemy, że oddał za nas swoje życie. Wiemy również, że z miłości do nas umarł na krzyżu. Został przybity do krzyża w czasach, kiedy krzyż był znakiem hańby i poniżenia. Krzyż był najbardziej okrutnym sposobem na zadawanie cierpienia, bólu oraz długiej i powolnej śmierci. Wieszano na nim niewolników, morderców i zdrajców. Budził powszechny strach i przerażenie.

Właśnie krzyż został wybrany przez Jezusa na narzędzie Jego śmierci. Umarł dobrowolnie za każdego z nas. Właśnie na krzyżu Chrystus oddał swoje życie, z wcale niebanalnego powodu: „Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne”/J 3,16/. Pomimo tego, że „ogotocił samego siebie, (...) униżył samego siebie, stawszy się posłusznym aż do śmierci – i to śmierci krzyżowej”, to jednak „Bóg Go nad wszystko wywyższył”/por. Flp 2/. Składając ofiarę z samego siebie, Chrystus uświęcił to drzewo hańby i poniżenia. Dzięki temu krzyż jest znakiem zwycięstwa i chwały. Niesie z sobą nadzieję wiecznego szczęścia. Historia

Jezusa ukrzyżowanego nie kończy się wraz ze złożeniem do grobu, lecz ma swoją kontynuację wraz ze zmartwychwstaniem. Krzyż przemienia się tutaj w Drzewo Życia.

Znak krzyża kreślony na czole w czasie chrztu, obok wody chrzcielnej wyciska niezatarte znamię podobieństwa do Boga. Od tamtej pory towarzyszy człowiekowi przez całe życie. Wstępem i zakończeniem każdej modlitwy jest znak krzyża świętego. Modlący się dotyka w tym czasie czoła, serca i ramion. Takie działanie każdemu z nas powinno uświadomić konieczność przemiany i nawrócenia.

Ukąszonym Izraelitom wystarczyło jedno spojrzenie na miedzianego węże, umieszczonego na wysokim palu. Wtedy pozostawali przy życiu. Jeżeli istnieje w tobie pragnienie poprawy tego, co złe, nie zwlekaj. Spojrzenie na krzyż będzie dla ciebie ratunkiem. Korzystaj z sakramentu pokuty i jak najczęściej umacniaj się Chrystusem Eucharystycznym. Sercem wypetnionym miłością i dobrocią dostrzeżesz potrzebujących. To Chrystus powiedział: „Jeśli kto chce iść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech co dnia bierze krzyż swój i niech Mnie naśladuje!”/Łk9,23/.

Wschodnia legenda opowiada o podróżnych szukających skarbu w labiryncie. Pierwszy znalazł złoto i chwycił je, bo szukał bogactwa. Drugi wziął miecz, bo marzył o stawie. Trzeci chwycił za owoc, bo marzył o rozkoszach. A czwarty, najbardziej roztropny, wziął do ręki zapaloną pochodnię i z nią przeszedł szczęśliwie. Tamci bowiem zginęli w mrokach labiryntu. To co mówi ta legenda sprawdza się w życiu. Bowiem nasze życie jest również takim labiryntem, a krzyż pochodnią wskazującą drogę do zbawienia. □

Przewodniczący KEP Abp Józef Michalik, Metropolita Przemyski i Cyryl I, Zwierzchnik Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego, Patriarcha Moskwy i Catej Rusi

Wspólne Przesłanie do Narodów Polski i Rosji

W Chrystusie Bóg jedną ze sobą świat, nie poczytując ludziom ich grzechów, nam zaś przekazując słowo jednania. (2 Kor 5,19)

W poczuciu odpowiedzialności za teraźniejszość i przyszłość naszych Kościołów i narodów oraz kierując się pasterską troską, w imieniu Kościoła Katolickiego w Polsce i Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego, zwracamy się ze słowem pojednania do wiernych naszych Kościołów, do naszych narodów i do wszystkich ludzi dobrej woli.

Wyznając prawdę, że Jezus Chrystus jest naszym pokojem i pojednaniem (por. Ef 2,14; Rz 5,11), i mając świadomość powołania powierzonego nam w duchu Chrystusowej Ewangelii, pragniemy wnieść swój wkład w dzieło zbliżenia naszych Kościołów i pojednania naszych narodów.

1. Dialog i pojednanie

Nasze bratnie narody łączy nie tylko wielowiekowe sąsiedztwo, ale także bogate chrześcijańskie dziedzictwo Wschodu i Zachodu. Świadomi tej długiej wspólnoty dziejów i tradycji wyrastającej z Ewangelii Chrystusa, która wywarła decydujący wpływ na tożsamość, duchowe oblicze i kulturę naszych narodów, a także całej Europy, wkraczamy na drogę szczerego dialogu w nadziei, że przyczyni się on do uleczenia ran przeszłości, pozwoli przezwyciężyć wzajemne uprzedzenia i nieporozumienia oraz umocni nas w dążeniu do pojednania.

Grzech, który jest głównym źródłem wszelkich podziałów, ludzka

ułomność, indywidualny i zbiorowy egoizm, a także naciski polityczne, doprowadzały do wzajemnej obcości, jawnej wrogości, a nawet do walki między naszymi narodami. W następstwie podobnych okoliczności doszło wcześniej do rozpadu pierwotnej jedności chrześcijańskiej. Podziały i rozłam, sprzeczne z wolą Chrystusa, stały się wielkim zgorzeniem, dlatego też podejmujemy nowe wysiłki, które mają zbliżyć nasze Kościoły i narody oraz uczynić nas bardziej wiarygodnymi świadkami Ewangelii wobec współczesnego świata.

Po II wojnie światowej i bolesnych doświadczeniach ateizmu, który narzucono naszym narodom, wchodzimy dzisiaj na drogę duchowej i materialnej odnowy. Jeśli ma być ona trwała musi przede wszystkim dokonać się odnowa człowieka, a przez człowieka odnowa relacji między Kościołami i narodami.

Drogą ku takiej odnowie jest braterski dialog. Ma on dopomóc w lepszym poznaniu się, odbudowaniu wzajemnego zaufania i w taki sposób doprowadzić do pojednania. Pojednanie zaś zakłada również gotowość do przebaczenia doznanych krzywd i niesprawiedliwości. Zobowiązuje nas do tego modlitwa: Ojcze nasz (...) odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom.

Apelujemy do naszych wiernych, aby prosili o wybaczenie krzywd, niesprawiedliwości i wszelkiego zła wyrządzonego sobie nawzajem.

ciąg dalszy na str. 8

WARSZAWA | W gmachu Sejmu RP wicemarszałek Cezary Grabarczyk otworzył 24 sierpnia IV Zjazd Polonii. Jego mottem były słowa Jana Pawła II: „By czuć się Polakiem”. „Choć dziś mieszkacie we wszystkich niemal zakątkach Ziemi, to przecież nie jesteście tu gośćmi, jesteście u siebie. Tu jest wasza ojczyzna, nie tylko z racji waszych korzeni, ale przede wszystkim z własnego wyboru, wyboru serca” – stwierdził wicemarszałek Sejmu. Znamienne, że swój referat pt. „Polska wczoraj, dziś i jutro” wiceprezes Rady Polonii Świata, Helena Miziniak, rozpoczęła od podkreślenia wielkiej roli integracyjnej polskiego Kościoła dla naszej emigracji. „Polskie parafie były i są oazą polskości” – stwierdziła prezes Miziniak. Jej zdaniem, wraz z nową falą emigracji rysują się nowe zadania przed Kościołami w Polsce. W pozdrowieniu nadstępnym do uczestników zjazdu, bp Wiesław Lechowicz, delegat KEP ds. duszpasterstwa emigracji polskiej, podkreślił, że zainteresowanie Kościoła emigracją wynika z przekonania, że człowiek jest jego drogą, jak wskazywał Jan Paweł II. Kościół na emigracji, jak zauważył bp Lechowicz, nie tylko prowadził pracę duszpasterską, ale podtrzymywał to, co wyraża słowo patriotyzm.

JASNA GÓRA | Pod hasłem „Wypełniamy Jasnogórskie Śluby

Narodu Polskiego” i modlitwie o rychłą beatyfikację kard. Stefana Wyszyńskiego odbyły się tegoroczne uroczystości ku czci MB na Jasnej Górze. Główna suma odpustowa z udziałem episkopatu Polski zgromadziła ponad 80 tys. pielgrzymów. Poświęcona została nowa tablica z tekstem Ślubów, których autorem jest Prymas Tysiąclecia. Wotywną tablicę, umieszczoną przed wejściem do Kaplicy, ofiarował Instytut Prymasa Wyszyńskiego w 70. rocznicę swego powstania. Przeor Jasnej Góry nazwał tekst Ślubów „polskim rachunkiem sumienia”. „Ta tablica jest podpowiedzią, co czynić nam trzeba, gdy w nas samych i wokół nas coraz więcej bałaganu i niepokoju. Śluby Narodu są przełożeniem Ewangelii na język i czasy współczesne” – powiedział o. Roman Majewski OSPPE.

RZYM | W Rzymie odbyła się pielgrzymka francuskich ministrantów. Do Wiecznego Miasta dotarło 2600 młodych, którym towarzyszy 10 biskupów oraz setka księży i seminarzystów. W sumie w całej Francji jest ich ok. 50 tys. Sprzyjają temu rodzice, którzy mają pozytywne doświadczenia z ministranturą, oraz sam Kościół, który w dobie kryzysu powołań przypominał sobie, że postuga u otarza była dla wielu kapłanów pierwszą okazją do rozeznania swego powołania. □

Błędy polskiej polityki

ciąg dalszy ze str. 3

To się Polakom i Polsce opłacało i opłaca nadal; można nawet zaryzykować stwierdzenie, że dzisiejsza Polska funkcjonuje jeszcze, jako tako dzięki miliardom euro płynącym z Brukseli.

Około roku 2000 sytuacja zaczęła ulegać zmianie. Powstały i wkrótce zagospodarowały scenę polityczną partie „wyborcze”, to jest takie partie, które przeszły do porządku dziennego nad kwestiami ideowymi i programowymi, a ich głównym celem było i jest wygrywanie wyborów. Gdy marketing zaczyna odgrywać w polityce decydującą rolę, siłą rzeczy poziom debaty obniża się, a nawet w skrajnych przypadkach debata ustępuje miejsca sloganom i pyskówkom, skeczom reklamowym oraz widowiskom. Pół biedy, gdy klasa polityczna prezentuje pewien poziom, z racji tego, że jej przedstawiciele uzyskują wykształcenie i zaliczają się do tzw. „elity” intelektualnej. W Polsce, niestety, pokolenie „styropianowe” niczego się nie nauczyło, a młodzi politycy prześcigają wszystkich w cynizmie, wyrachowaniu oraz prostactwie. Nie jest to ich szczególną winą: po prostu dorastają w kraju rządzonym przez marketing a nie rozum i mądrość, toteż na wierzch wyptywają rozmaite „poptuczyny”, a ludzie wartościowi wegetują gdzieś na marginesie życia społecznego.

Gdyby w Polsce miała powrócić debata polityczna, myślę, że Prezydenta Komorowskiego należałoby w pierwszej kolejności zapytać, co on i jego obóz polityczny robili w czasie, gdy Polska realizowała amerykański program „tarczy antyrakietowej”, wysyłała wojska do Iraku i Afganistanu, opowiadała

się po stronie USA w ich sporze z wiodącymi krajami europejskimi oraz Rosją. Prawda, że Platforma Obywatelska podjęła po 2007 roku decyzję o wycofaniu wojsk z Iraku, a także pewne kroki zmierzające do wskazania idei „Trójkąta Weimarskiego”, ale to były kroki podejmowane ponieważ, a ja pytam o początek tego, co Komorowski określił mianem „naszego błędu”, czyli pierwsze lata XXI wieku. Wtedy, o ile mnie pamięć nie myli, na palcach jednej ręki można było policzyć publicystów, którzy przestrzegali przed łatwowiernością wobec Amerykanów i mówili, że Polska leży między Niemcami a Rosją i nie zmieni tego nawet najbardziej nam przychylny prezydent amerykański. O tych podstawach rozumnej polityki zagranicznej pisał m. in. Zbigniew Najder, pisał również niżej podpisany, o czym wspominać nie po to, by się chwalić, ale dlatego, by nie ograniczać się do wymienienia tylko jednego nazwiska.

O ile w polityce zagranicznej „nasze błędy” obciążają nie tylko PO, ale również polityków Prawa i Sprawiedliwości, o tyle w materii gospodarczej mamy do czynienia z „dziewięcym błędem” popełnionym wyłącznie przez obecnie rządzącą ekipę. Na szczęście Polskę ominęły jego szkodliwe skutki. Mam na myśli dążenie przez rząd Donalda Tuska do jak najszybszego przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty europejskiej. Nie doszło do tego, ale żadna w tym zastuga rządzących. Po prostu wybuchł kryzys i to, czego pragnął Tusk, nie mogło zostać zrealizowane. Doptero potem stało się dla większości Polaków jasne, że własna waluta w pewnych okolicznościach stanowi wielki skarb, którego

Z KRAJU

- Na Zamku Królewskim w Warszawie – z udziałem m.in. prezydenta Komorowskiego i marszałka Senatu Borusewicza – uroczystie zainaugurowano IV Zjazd Polonii. Na zjazd „zapomniano” zaprosić szefa sejmowej komisji łączności z Polonią Lipińskiego z pis „dopraszano” po zwróceniu uwagi przez delegatów na jego nieobecność w przeddzień uroczystości... Hasło tegorocznego zjazdu to cytata z Ojca św. Jana Pawła II – „...by czuć się Polakiem”. Głównymi tematami trzydniowego IV Zjazdu Polonii była oświata, duszpasterstwo, sytuacja dawnej i nowej emigracji oraz zasady finansowania programów polonijnych.
- Podczas IV Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy przyjęta została uchwała, w której delegaci „z najwyższym niepokojem” przyjmują kolejne informacje o działaniach kierowanego przez Sikorskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych na rzecz pomocy Polakom za granicą. Podczas zjazdu zaapelowano także o nową ustawę repatriacyjną. IV Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy zaprotestował ostro przeciwko naruszaniu praw człowieka i dyskryminowaniu członków Związku Polaków na Białorusi.
- Antyreligijna partia Palikota pomaga skrajnej lewicy z Niemiec i Francji budować w Polsce ruch przeciwników gazu tępkiego. Wg niektórych ocen, za tą działalnością stoi rosyjski Gazprom.
- PIS, SLD i SP domagają się powołania komisji śledczej ws. Amber Gold. Do Sejmu trafił już projekt autorstwa PIS. Trzy kluby mają podobne oczekiwania – chcą, by komisja zbadała działanie organów państwa wobec spółki, która wykorzystywała wizerunkowo wielu znanych ludzi związanych z PO (dla spółki pracował syn premiera, wychował ją prezydent Gdańska), by oszukać tysiące inwestorów.
- Afera „Amber Gold” wywołała także problemy filmu Wajdy o Wałęsie. Producent filmu „Wałęsa” po ogłoszeniu likwidacji parabanku, zdecydował o zdeponowaniu kwoty wyłożonej przez Amber Gold, do czasu wyjaśnienia sprawy. Chodzi o 3

mln zł, zaś koszt całej produkcji to około 19 mln zł.

- Na 217 stołecznych radnych PO blisko 40% pracuje dodatkowo w urzędach i spółkach publicznych zależnych od polityków tej partii. I tak dookoła mamy „wysokie standardy”.

- Pis składa wniosek do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie reformy emerytalnej, która podwyższa i zrównuje wiek emerytalny kobiet i mężczyzn do 67. roku życia.

- Prokuratura na 17 września wyznaczyła datę ekshumacji zwłok Walentynowicz. Adwokat zapowiada złożenie wniosku o dopuszczenie do badań dodatkowych, wskazanych przez rodzinę biegłych, pomimo, iż prokuratura nie zgadzała się na to przy wcześniejszych ekshumacjach. Będzie też apel o udział niezależnych obserwatorów, którzy z biegłymi przyglądaliby się tym czynnościom.

- Fundacja Lux Veritatis złożyła do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargę kasacyjną do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w sprawie decyzji KRRI o podziale koncesji na multipleksie i wykluczeniu tv „Tram”.

- O pomoc w pozyskaniu siedziby dla IPN oraz wyjaśnienie okoliczności zaniechań związanych z tą sprawą zwróciła się do premiera Tuska Rada Instytutu. IPN obcięto budżet i nie mógł zakupić wynajmowanej siedziby, którą wraz z prywatyzowanym „Ruchem” sprzedano prywatnemu inwestorowi. IPN mieści się tam od 2000 r., gdy biurowiec został mu przekazany przez Ministerstwo Skarbu. Kilka miesięcy temu Ruch podniósł Instytutowi czynsz za użytkowanie gmachu z 30 tys. zł do 102 tys. euro... Poniesiono także milionowe nakłady na przystosowanie budynku do potrzeb IPN, który teraz trafił do spółki deweloperskiej.

- Szczątki 116 ofiar powojennego terroru komunistycznego, odnalezione i ekshumowane, dzięki pracy IPN na Powązkach, zostały odprowadzone na miejsce tymczasowego spoczynku na stołecz-

nym Cmentarzu Północnym. Teraz będzie trwało ustalanie tożsamości ofiar.

- Wg TNS Polska 70% respondentów uważa, że sprawy w kraju idą w złym kierunku; 20% jest przeciwnego zdania.

- Dwaj szefowie Narodowego Centrum Sportu otrzymali w sumie 800 tys. zł premii za „udany turniej” Euro. Ponieważ sprawa wysokich wynagrodzeń i premii była negatywnie komentowana, więc do wypłaty całości kwoty doszło „po cichu”, dopiero teraz.

- Gen. Zbigniew Ścibor – Ryłski, prezes Związku Powstańców Warszawskich, przyznał się do współpracy z UB, ale stwierdził, że został tw dlatego by chronić przyjaciół z podziemia. Historię jego kontaktów ma sprawdzić IPN.

- IPN złożył wniosek o wszczęcie postępowania lustracyjnego wobec burmistrza Żywca. Antoni Szlagor jest tu burmistrzem od 2002 r. W opinii śledczych Instytutu Antoni Szlagor był tajnym współpracownikiem SB o pseud. „Pawel Góral”. Za przekazywane informacje był wynagradzany w latach 1971 – 73. Sporządził raporty dla SB m.in. z działalności krakowskiego duszpasterstwa akademickiego.

- Kibice klubu sportowego Wisła Płock przeszli ulicami Płocka w marszu dla uczczenia obrońców miasta przed armią bolszewicką w 1920 r. Przemarsz zorganizowano pod hasłem: „Płock 1920 – Chwała Bohaterom”. Płock jest drugim po Lwowie miastem, które za swą bohaterską postawę w wojnie obronnej 1920 r. otrzymało od Marszałka Józefa Piłsudskiego odznaczenie wojaskowe – Krzyż Walecznych.

- We „Wprost” zabrał głos Edward Miszczak, dyrektor programowy TVN i wyjaśnił dlaczego niejaki Szymon Majewski stracił swój program w tej stacji. Dwa cytaty: „Wyborcy PO to są jednocześnie wyborcy TVN” i „Lemingi nie chcą, żeby się specjalnie śmiano z PO”. Teraz wybór programowy stacji staje się jasny... □

nie można się lekkomyślnie wyzbywać. Tutaj nie pojawiła się dotąd – jak w przypadku wypowiedzi Komorowskiego o polityce zagranicznej – żadna krytyczna autorefleksja, co niedobrze wróży na przyszłość, ponieważ rządzący nie mają w dalszym ciągu świadomości, iż przyjęcie przez Polskę „euro” powinno łączyć się z pakietem ustaleń politycznych i że nie powinniśmy „zbyt tanio” wyzbywać się naszej waluty.

Jest jeszcze trzeci „nasz błąd”, który również obciąża obecnie rządzących, a na dłuższą metę może zagrozić polskiej tożsamości. Chodzi o niewypowiedzianą walkę z Kościołem, czy szerzej wartościami tradycyjnymi, prowadzoną przez Tuska i jego ekipę. Symbolem tej walki jest zablokowanie telewizji „Trwam” możliwości normalnego rozwoju. Podjęto próbę podzielenia Kościoła, na szczęście nieudaną. W Polsce, pomimo istnienia rozmaitych „odcieni”, Kościół nadal pozostaje zdolny do przemawiania jednym głosem, o czym świadczy podpisanie dokumentu o pojednaniu z Cerkwią prawosławną. Pomimo wszystkich pokazowych „min” rządzącego establishmentu, nie ulega wątpliwości, że koncepcja zbliżenia katolików z prawosławnymi, nie spodoba się tym, którzy chcą „modernizować” Polskę na wzór laickiego Zachodu. Wszak Cerkiew rosyjska stanowi ostoję konserwatyizmu. Chyba nie o takim pojednaniu polsko-rosyjskim myślał Tusk, gdy ścisnął się z Putinem na smoleńskim cmentarzu.

Trzy segmenty życia publicznego (polityka zagraniczna, gospodarka, życie społeczne), trzy poważne błędy popełnione

w pierwszej dekadzie XXI wieku. W kolejnych latach skutki obniżenia poziomu refleksji o polskiej polityce mogą być optakane. Polskę na pewno czeka kryzys gospodarczy, na który mogą się nałożyć problemy z sąsiadami oraz kryzys społeczny. Jediną, sprawdzoną drogą postępowania jest wypracowanie optymalnego modelu polskiej polityki, będącego owocem ożywionej i twórczej debaty. □

Wojciech Turek

ZE ŚWIATA

- Kanclerz Niemiec Merkel domaga się powołania konwentu, który miałby opracować projekt nowego traktatu Unii, zapewniającego jej ściślejszą integrację polityczną. Znowu powołają Lecha Wałęsę?
- Na Białorusi rozpoczęła się już kampania przed wyznaczonymi na 23 września wyborami do izby niższej parlamentu. Szefowa Centralnej Komisji Wyborczej Lidzija Jarmoszyzna ogłosiła, że okręgowe komisje wyborcze zarejestrowały 362 kandydatów, a 124 osobom odmówiono rejestracji. Będą oni walczyli o 110 miejsc deputowanych. Wśród kandydatów na posłów jest kilkudziesięciu przedstawicieli partii opozycyjnych. Zarejestrowano jednak tylko tych kandydatów opozycji, którzy i tak zakładają bojkot wyborów i wycofanie tuż przed głosowaniem kandydatur...
- Prezydent Francji i premier Grecji wyrazili wspólnie w Paryżu opinię, że Grecja powinna pozostać w strefie euro. Podobną deklarację usłyszano podczas wizyty Samarasa w Berlinie.
- Iran zainstalował dalsze wirówki do wzbogacania uranu w podziemnym bunkrze w swych zakładach nuklearnych w Fordo.
- Rozpoczęcie konwencji Republikanów w Tampie na Florydzie musiano przetożyć o jeden dzień z powodu przechodzącego huraganu Isaac. Zjazd zamknął okres prawyborczej rywalizacji i nadał oficjalny status kandydata partii na prezydenta Mittowi Romneyowi, b. gubernatorowi Massachusetts. Przy tej okazji szeroko komentowano błogosławieństwo uczestników konwencji Partii Republikańskiej przez nowojorskiego kardynała Timothy'ego Dolana, co zdarza się po raz pierwszy od wielu lat.
- Syryjscy chrześcijanie uciekają do sąsiedniego Libanu. Ich exodus wywołuje jednak nie strach przed reżimem Asada, ale przed rebeliantami.
- Rząd Kirgizji odwołał ambasadora z Mińska i oskarżył władze Białorusi o brak pomocy w ściganiu oskarżonych o zabójstwa kirgiskich

urzędników. Mieli oni uzyskać w Mińsku azyl.

- MSZ Ukrainy zapowiedziało monitorować sprawę otrzymywania polskiego obywatelstwa przez swoich obywateli. Kijów obawia się masowej emigracji po zmianach polskiego prawa, które od 15 sierpnia dopuszcza podwójne obywatelstwo i upraszcza zasady jego otrzymywania. Sprawa może dotyczyć ok. 30 tys. obywateli Ukrainy.
- Dobiegł końca pierwszy etap prac na wileńskim Cmentarzu na Rossie. Przeprowadzana renowacja dotyczy Mauzoleum Matki i Syna, w którym znajduje się serce marszałka Piłsudskiego.
- Z badanych akt STASI wynika, że szwedzka IKEA wykorzystywała pracę więźniów politycznych z NRD przy produkcji mebli w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku.
- Niemieccy policjanci szkolili przez ostatnie lata funkcjonariuszy białoruskich służb bezpieczeństwa, a także oficerów milicji, m.in. w rozpraszaniu demonstracji. Ministerstwo spraw wewnętrznych w Berlinie potwierdziło te informacje.
- KE potwierdziła, że nowy minister spraw zagranicznych Białorusi Makiej jest objęty sankcjami UE, w tym zakazem wjazdu na terytorium UE. Makiej zastąpił zdymisjonowanego przez Łukaszenkę Martynaua.
- Wyrok z lat więzienia w zawieszaniu otrzymał w Tallinie brat ministra sprawiedliwości Estonii. Został osądzony za posiadanie znacznych ilości marihuany.
- Korea Południowa odesłała, bez odpowiedzi, list japońskiego premiera do południowokoreańskiego prezydenta w sprawie wysp na Morzu Japońskim, do których obydwie strony roszczą sobie pretensje. W związku z innym sporem o wyspy doszło także w relacjach Japonii z Chinami. Antyjapońskie zamieszki w Chinach wywołali miejscowi studenci.
- Ekwador zorganizował spotkanie ministrów spraw zagranicznych krajów Unii Narodów Południowoamerykańskich (UNASUR), którego celem było omówienie sytuacji po przyznaniu przez Quito azylu

politycznego w ambasadzie w Londynie twórcy portalu WikiLeaks Assange'owi. Udzielenie mu azylu wywołało impas w stosunkach Ekwadoru z Wielką Brytanią.

- W wieku 82 lat zmarł po ciężkiej chorobie Neil Armstrong, kosmonauta, który jako pierwszy stanął na Księżycu.
- W Korei Północnej zniesiono zakaz jedzenia pizzy, hamburgerów i frytek. Kobiety zaś mogą jeździć rowerami. Komunistyczny rząd Kim Dzong Una robi „pierestrojkę”?
- Biskupi Argentyny krytykują proponowane zmiany Kodeksu Cywilnego. Chodzi o propozycje nowych ujęć instytucji małżeństwa i rodziny, sprzeczne zarówno z Ewangelią, jak i z ogólnie przyjętymi normami społecznymi.
- W Kalifornii pojawił się projekt ustawy zabraniającej rodzicom podejmowania prób leczenia swoich dzieci ze skłonności homoseksualnych. Byłoby to pierwsze tego typu prawo stanowe w USA.
- Kanadyjski rząd zmienia zasady imigracji dla osób, które chcą tu szukać pracy. Premiiowane będą młody wiek i znajomość języków. Kanada przyjmuje co roku około 250 tys. nowych imigrantów.
- Opozycjoniści Niemców i Martyniuk przygotowali raport na temat majątku prezydenta Federacji Rosyjskiej Putina. Ich zdaniem, Putin ma do swojej dyspozycji m.in. „20 pataców, domów willowych i rezydencji”, z czego „dziewięć pataców pojawiło się już w czasach jego rządów”. Specjalny oddział lotniczy Rosyjska, obsługujący Putina, użytkuje 43 samoloty i 15 śmigłowców. Putin ma też do dyspozycji „miniflotyllę złożoną z czterech luksusowych statków”. Sama kolekcja zegarków prezydenta ma być warta niemal 900 tys. \$.
- Wg brytyjskich danych rządowych, imię Mohamed było najpopularniejszym imieniem nadawanym chłopcom w Anglii i Walii w 2011 r. Na 2 miejscu znalazł się... Harry. □

Łączka, czyli o przywracaniu godności

Bogdan Usowicz

Jest taka piosenka Jacka Kaczmarskiego pt. „Katyń”, w której brzmią przejmujące słowa: „Jest tylko jedna taka świata strona /Gdzie coś, co nie istnieje – wciąż o pomstę woła./ Gdzie już śmiechem nawet mogiła nie czczona, /Dół nieominięty – dla orla sokoła.../. O pewnym brzasku w katyńskim lasku/ Strzelali do nas Sowietci...”

Rzecz dotyczy zbrodni popełnionej przez sowiecki system. Warto jednak pamiętać, że ów model zbrodni był praktykowany także po oficjalnym zakończeniu wojny, w kraju na polskich patriotach. Mamy tu podobieństwo nie tylko metody – strzelania od

tytu w głowę, ale też tą samą próbę zacierania pamięci o zbrodniach i poległych żołnierzach. Wrzucane do bezimiennych dołów ciała były dodatkową zbrodnią. Brak pogrzebu był bowiem kolejnym symbolem odebrania ludzkiej godności. Rzeczpospolita, późno, bo późno, ale wreszcie upomina się o groby swoich bohaterów.

Pierwszym miejscem poszukiwania ofiar rodzimej odmiany

komunizmu i przywracania im pamięci był cmentarz wrocławski na Osobowicach. Wydobyto tam szczątki 400 żołnierzy polskiego podziemia. Udało się zidentyfikować ok. 80% z nich. Teraz podobne prace trwają w Warszawie. Chodzi o tzw. teren Łączki na Powązkach. Mieści się ona w pobliżu pomnika Ofiar Katastrofy Smoleńskiej. Rozpoczęte prace ekshumacyjne są szansą na odnalezienie szczątków przynajmniej kilku znanych bohaterów antykomunistycznego podziemia. Badacze spodziewają się niemal na 100% odnalezienia tu m.in. straconego w lutym 1954 roku gen. Augusta Emila Fiedorfa „Nila”, czy majora Zygmunta Szyndzielarza – „Łupaszki”, który został zabity na początku roku 1951. Są też pewne szanse na odnalezienie szczątków rotmistrza Witolda Pileckiego, ale wiadomo, że został on stracony 25 maja 1948 roku, zaś potajemne chowanie ofiar w bezimiennych dołach na Powązkach zaczęło się w połowie tego roku. Wcześniejsze ofiary więzienia na ul. Ractawickiej na

Wspólne Przesłanie... *ciąg dalszy ze str.5*

Jesteśmy przekonani, że jest to pierwszy i najważniejszy krok do odbudowania wzajemnego zaufania, bez którego nie ma trwałej ludzkiej wspólnoty ani pełnego pojednania.

Przebaczenie nie oznacza oczywiście zapomnienia. Pamięć stanowi bowiem istotną część naszej tożsamości. Jesteśmy ją także winni ofiarom przeszłości, które zostały zamęczone i oddały swoje życie za wiarę w Boga i ziemskiej ojczyźnie. Przebaczyć oznacza jednak wyrzec się zemsty i nienawiści, uczestniczyć w budowaniu zgody i braterstwa pomiędzy ludźmi, naszymi narodami i krajami, co stanowi podstawę pokojowej przyszłości.

2. Przeszłość w perspektywie przyszłości

Tragiczne doświadczenia XX wieku dotknęły w większym lub mniejszym stopniu wszystkie kraje i narody Europy. Zostały nimi boleśnie doświadczane nasze kraje, narody i Kościoły. Naród polski i rosyjski łączy doświadczenie II wojny światowej i okres represji wywołanych przez reżimy totalitarne. Reżimy te, kierując się ideologią ateistyczną, walczyły z wszelkimi formami religijności i prowadziły szczególnie okrutną wojnę z chrześcijaństwem i naszymi Kościołami. Ofiarę poniosły miliony niewinnych ludzi, o czym przypominają niezliczone miejsca kaźni i mogiły

znajdujące się na polskiej i rosyjskiej ziemi.

Wydarzenia naszej wspólnej, często trudnej i tragicznej historii, rodzą niekiedy wzajemne pretensje i oskarżenia, które nie pozwalają zagoić się dawnym ranom.

Obiektywne poznanie faktów oraz ukazanie rozmiarów tragedii i dramatów przeszłości staje się dzisiaj pilną sprawą historyków i specjalistów. Z uznaniem przyjmujemy działania kompetentnych komisji i zespołów w naszych krajach. Wyrażamy przekonanie, że ich wysiłki pozwolą poznać niezakłamaną prawdę historyczną, dopomogą w wyjaśnieniu wątpliwości i przyczynią się do przezwyciężenia negatywnych stereotypów. Wyrażamy przekonanie, że trwałe pojednanie jako fundament pokojowej przyszłości, może się dokonać jedynie w oparciu o pełną prawdę o naszej wspólnej przeszłości.

Apelujemy do wszystkich, którzy pragną dobra, trwałego pokoju oraz szczęśliwej przyszłości: do polityków, działaczy społecznych, ludzi nauki, kultury i sztuki, wierzących i niewierzących, do przedstawicieli Kościołów – stale podejmujcie wysiłki na rzecz rozwijania dialogu, wspierajcie to, co umożliwi odbudowanie wzajemnego zaufania i zbliża ludzi do siebie oraz pozwala budować wolną od przemocy i wojen pokojową przyszłość naszych krajów i narodów.

3. Wspólnie wobec nowych wyzwań

W wyniku politycznych i społecznych przemian, pod koniec XX wieku nasze Kościoły uzyskały możliwość pełnienia swojej misji ewangelizacyjnej, a zatem także kształtowania naszych społeczeństw w oparciu o tradycyjne wartości chrześcijańskie. Chrześcijaństwo wniosło w minionych dziejach ogromny wkład w formowanie duchowego oblicza i kultury naszych narodów. Dążymy także dziś, w dobie indyferentyzmu religijnego oraz postępującej sekularyzacji, do podjęcia wszelkich starań, aby życie społeczne

i kultura naszych narodów nie zostały pozbawione podstawowych wartości moralnych, bez których nie ma trwałej pokojowej przyszłości.

Pierwszym i najważniejszym zadaniem Kościoła po wszystkie czasy pozostaje nadal głoszenie Ewangelii Chrystusa. Wszyscy chrześcijanie, nie tylko duchowni, ale i wierni świeccy są powołani, by głosić Ewangelię Pana i Zbawiciela Jezusa Chrystusa oraz nieść Dobrą Nowinę słowem i świadectwem własnego życia, zarówno w wymiarze prywatnym, rodzinnym, jak i społecznym.

Uznajemy autonomię władzy świeckiej i kościelnej, lecz opowiadamy się także za współpracą w dziedzinie troski o rodzinę, wychowania, ładu społecznego i innych kwestii ważnych dla dobra społeczeństwa. Chcemy umacniać tolerancję, a przede wszystkim bronić fundamentalnych swobód na czele z wolnością religijną oraz bronić prawa do obecności religii w życiu publicznym.

Dzisiaj nasze narody stanęły wobec nowych wyzwań. Pod pretekstem zachowania zasady świeckości lub obrony wolności kwestionuje się podstawowe zasady moralne oparte na Dekalogu. Promuje się aborcję, eutanazję, związki osób jednej płci, które usiłuje się przedstawić jako jedną z form małżeństwa, propaguje się konsumpcjonistyczny styl życia, odrzuca się tradycyjne wartości i usuwa z przestrzeni publicznej symbole religijne.

Nierzadko spotykamy się też z przejawami wrogości wobec Chrystusa, Jego Ewangelii i Krzyża, a także z próbami wykluczenia Kościoła z życia publicznego. Fałszywie rozumiana świeckość przybiera formę fundamentalizmu i w rzeczywistości jest jedną z odmian ateizmu.

Wzywamy wszystkich do poszanowania niezbywalnej godności każdego człowieka stworzonego na obraz i podobieństwo Boga (Rdz 1,27). W imię przyszłości naszych

Mokotowie grzebano na Służewie. Niewykluczone więc, że Pileckiego trzeba szukać właśnie tam...

Przygotowania do ekshumacji trwały od dawna. Poprzedziła ją kwerenda w archiwach IPN, później analiza zachowanych zdjęć lotniczych okolicy z różnych lat. Wiosną tego roku użyto nawet georadaru, który wskazał miejsce prowadzonych obecnie prac. Prace dotyczą jednak tylko niewielkiego wycinka całej Łączki. Inne miejsca beziemiennych pochówków oplottu już korzenie wyrostych tam drzew, a na części terenu w latach 80-tych postawiono współczesne groby.

Historycy sądzą, że na całym terenie znajdują się szczątki ok. 280 żołnierzy, których zabito lub zamęczono w mokotowskim więzieniu. Do wykopanych dotów wrzucano czasami po kilka ciał, mieszając bohaterów np. z przestępcami. Osobnym etapem prac będzie więc identyfikacja znalezionych szczątków na podstawie kodów DNA. W tym celu zbiera się dane od żyjących jeszcze członków ich rodzin. Szanse identyfikacji ocenia się na ok. 60% przypadków. Czasami pomaga przypadek. Przy jednej z ofiar znaleziono zaciśnięty w dłoni medalik Matki Boskiej Kodeńskiej. Jej kult jest charakterystyczny dla Lubelszczyzny, więc stanowi to ważną poszlakę w poszukiwaniach tożsamości. Do tej pory pracują na Powązkach archeolodzy, antropolodzy, lekarze i genetycy

Powązki - Prace Ekshumacyjne

wydobyli szczątki ok. 30 osób, w tym jednej kobiety. Identyfikacja zajmą się głównie ci ostatni. Na pierwsze wyniki prac przyjdzie być może poczekać jeszcze długie tygodnie, jeśli nie miesiące. Przywracanie pamięci i godności jednak trwa... Jest szansa, że „mogili nawet śmiechem nieczczonych” będzie coraz mniej. Prace, które prowadzono do tej pory we Wrocławiu, a obecnie w Warszawie umożliwiło porozumienie IPN, Rady Ochrony Pamięci i ministerstwa sprawiedliwości. □

narodów opowiadamy się za poszanowaniem i obroną życia każdej istoty ludzkiej od poczęcia do naturalnej śmierci. Uważamy, że ciężkim grzechem przeciw życiu i hańbą współczesnej cywilizacji jest nie tylko terroryzm i konflikty zbrojne, ale także aborcja i eutanazja.

Trwają podstawę każdego społeczeństwa stanowi rodzina jako staty związek mężczyzny i kobiety. Jako instytucja ustanowiona przez Boga (por. Rdz 1,28; 2,23-24), rodzina wymaga szacunku i obrony. Jest ona bowiem kolebką życia, zdrowym środowiskiem wychowawczym, gwarantem społecznej stabilności i znakiem nadziei dla społeczeństwa. To właśnie w rodzinie dojrzewa człowiek odpowiedzialny za siebie, za innych oraz za społeczeństwo, w którym żyje.

Ze szczerą troską, nadzieją i miłością patrzemy na młodzież, którą pragniemy uchronić przed demoralizacją oraz wychowywać w duchu Ewangelii. Chcemy uczyć młodych miłości do Boga, człowieka i ziemskiej ojczyzny oraz kształtować w nich ducha chrześcijańskiej kultury, której owocem będzie szacunek, tolerancja i sprawiedliwość.

Jesteśmy przekonani, że Zmartwychwstały Chrystus jest nadzieją nie tylko dla naszych Kościołów i narodów, ale także dla Europy i całego świata. Niech On sprawi swoją łaską, aby każdy Polak w każdym Rosjaninie i każdy Rosjanin w każdym Polaku widział przyjaciela i brata.

Zarówno Polacy, jak i Rosjanie żywią głęboką cześć do Najświętszej Maryji Panny. Ufając wstawiennictwu Matki Bożej, polecamy Jej opiece wielkie dzieło pojednania i zbliżenia naszych Kościołów i narodów. Przywołując słowa Pawła Apostoła: Sercami waszymi niech rządzi pokój Chrystusowy (Kol 3,15), błogostawimy wszystkim w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. □

+ Józef Arcybiskup Michalik
Metropolita Przemyski

+ Cyryl Patriarcha Moskiewski i Rusi

Wyspa skarbów

ciąg dalszy ze str. 2

Nie bez powodu ustanowiono nowy kalendarz, nowe nazwy miesięcy. Nie bez powodu też przemianowano katedrę Notre Dame na, o ironio, Świątynię Rozumu. Być może tylko to uchroniło ją przed całkowitym zniszczeniem. Dewastacja „ograniczyła się” do wspomnianych głów królewskich i grabieży licznych dzieł sztuki sakralnej. Dopiero podpisanie konkordatu przez Napoleona Bonaparte przywróciło katedrę Kościołowi katolickiemu. A w latach 70. XX w. odnaleziono ucięte głowy judejskich królów.

Można się wyptakać

Jest jeszcze jedno wydarzenie w historii, które żyje w katedrze do dzisiaj. Jest jeszcze jeden skarb – poza bogatą architekturą, francuską tradycją i piękną liturgią – który przyciąga tłumy pielgrzymów. W pierwszej połowie XIII w. św. Ludwik składa w Notre Dame fragmenty korony cierniowej Chrystusa. W każdy I piątek miesiąca i w każdy piątek Wielkiego Postu, o godz. 15, rozpoczyna się celebrowanie, znana jako Vénération de la Sainte Couronne d'épines (Uczczenie Świętej Korony Cierniowej). Proporcje w katedrze zmieniają się: o ile wcześniej dominowały grupy turystów, bardziej lub mniej zainteresowanych zatrzymaniem się choć na chwilę refleksji, teraz jest to naprawdę miejsce wypełnione modlitwą. Rozglądałem się dokoła, jak tylko dyskretnie się dało, widziałem twarze wpatrzonych w relikwiarz, tzy na policzkach całujących go osób. Kolejka pątników, z których zachowania można wnioskować, że to dla nich przeżycie głęboko duchowe, wydawała się nie mieć końca. – Ludzie przyjeżdżają tu z całej Francji, specjalnie na tę uroczystość – mówi mi siedzący obok diakon Patrick, który zabrat ze sobą rodziców. Są katolicy, ale widzę też prawosławnych. Jest sporo imigrantów, ale przeważają raczej „kolory lokalne”. Są robotnicy, studenci, urzędnicy, kadra menadżerska, ale też rodzina arystokratów spod Paryża.

W tym czasie turyści, którzy nie chcą wzięć czynnego udziału w uroczystości, patrzą z boku, zza ogrodzenia, z zainteresowaniem, może czasem ze zdumieniem. I nawet jeśli przechodzą bez zrozumienia dla tego miejsca i jego znaczenia, robiąc setki fotek wyposażonymi iPadami, być może takie celebrowanie pozostawiają jakiś głębszy ślad. Bo każda liturgia i podobna jak Vénération celebrowana jest z niezwykłą dbałością o piękno: śpiewu, gestów, symboli. Wobec tego nie da się przejść obojętnie. Turyści zatrzymują się także przy pokojach widocznych przez szklane szyby, pełniących rolę konfesjonatów. Część z nich sama wchodzi do środka: na spowiedź lub tylko rozmowę z księdzem. Inni zatrzymują się dłużej i robią zdjęcia nietypowemu w wielu krajach widokowi spowiadającego się penitenta. – W ciągu trzech godzin dżżuru przyszło do mnie jakieś sześć osób – ksiądz Norbert właśnie wychodzi zza szklanych drzwi. Widać wyraźnie, że odpowiedzialni za katedrę wiedzą dobrze, jakie jest jej główne przeznaczenie. Co niekoniecznie jest regułą w niektórych stolicach europejskich. Notre Dame de Paris wkrótce rozpocznie obchody 850-lecia. Na szczęście to ciągle jubileusz nie tylko „imponującego muzeum pamiątek po chrześcijaństwie”. □

Gość Niedzielny

Notre Dame - fragment korony cierniowej

Kalendarium obchodów Roku Wiary

• 11 października wieczorem w każdej polskiej katedrze i w wielu parafiach odprawiona zostanie uroczysta Msza Święta wraz z nieszporami na otwarcie Roku Wiary. Podczas liturgii ma być procesjonalnie wniesiony ozdobny egzemplarz dokumentów Soboru Watykańskiego II oraz Katechizmu Kościoła Katolickiego. Księgi te, których specjalne wydanie przygotowuje „Pallotinum”, zostaną złożone na jednym z bocznych ołtarzy. Przez cały okres Roku Wiary przypominać będą wiernym o znaczeniu tych dokumentów, stanowiących swego rodzaju busole dla współczesnego chrześcijaństwa i zachęcać do ich lektury.

• Rozpoczęcie Roku Wiary zbiega się, bowiem z pełnym wdziękiem upamiętnieniem w całym Kościele powszechnym dwóch wielkich wydarzeń, które ukształtowały oblicze Kościoła naszych dni: pięćdziesiątą rocznicą otwarcia Soboru Watykańskiego II, który zwołał błogostawiony Jan XXIII (11 października 1962 r.), i dwudziestą rocznicą ogłoszenia Katechizmu Kościoła Katolickiego, ofiarowanego Kościołowi przez błogostawionego Jana Pawła II (11 października 1992 r.).

• Celem Roku Wiary w świetle założeń papieskiej Rady ds. Nowej Ewangelizacji jest także uczynienie wyznania wiary codzienną modlitwą. Rada Papieska ds. nowej Ewangelizacji proponuje nawet druk obrazka dla każdego z wizerunkiem Jezusa i tekstem modlitwy Credo, który będzie mógł nosić przy sobie.

• „Wyznanie wiary” (Professio fidei) młodzieży polskiej złożone zostanie przez tych jej przedstawicieli, którzy udadzą się do Rzymu na Europejskie Spotkanie Młodych, organizowane przez Wspólnotę z Taizé od 28 grudnia do 1 stycznia 2013 r. W jego ramach zostanie zorganizowana specjalna liturgia nieszporów dla Pola-

ków połączona z wyznaniem wiary. Niezależnie od tego, wszystkie pielgrzymki młodzieży, udające się podczas Roku Wiary na Jasną Górę będą składać wyznanie wiary w tym sanktuarium.

- 25 stycznia 2013 r. we wszystkich katedrach w Polsce zostaną odprawione w łączności z Ojcem Świętym Benedyktem XVI nabożeństwa ekumeniczne wraz z przedstawicielami innych wyznań chrześcijańskich.
- 2 lutego nastąpi „professio fidei” przedstawicieli życia konsekrowanego w ramach światowego dnia im poświęconego.
- 20 lutego w święto Katedry Świętego Piotra zorganizowany zostanie dzień pracowników nauki, w ramach którego pracownicy uczelni: państwowych i prywatnych wezmą udział w różnego rodzaju spotkaniach na temat relacji między wiarą a nauką.
- 24 marca w Niedzielę Palmową, w ramach przygotowania do Światowego Dnia Młodzieży, zbierze się na modlitwie młodzież we wszystkich diecezjach.
- Od 15 do 17 kwietnia odbędą się dni seminariów duchownych diecezjalnych i zakonnych.
- 2 czerwca przy okazji uroczystości Bożego Ciała odbędą się we wszystkich świątyniach specjalne adoracje eucharystyczne z okazji Roku Wiary.
- Od 23 do 28 lipca przedstawiciele młodzieży udadzą się na Światowe Dni Młodzieży do Rio de Janeiro.
- 29 września odbędzie się Dzień Katechetów w 20 rocznicę publikacji Katechizmu Kościoła Katolickiego. Wszystkie polskie wydziały teologiczne zorganizują w tym czasie sympozja dotyczące katechizmu.
- Zakończenie Roku Wiary przewidziane jest w uroczystość Chrystusa Króla 24 listopada 2013 r. Będzie celebrowane w każdej parafii i katedrze. □

opr. za KAI ks. TS

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ W III rundzie Ligi Europy Śląsk Wrocław przegrał u siebie z niemieckim Hannover 96 3:5, a Legia w Warszawie tylko zremisowała 1:1 z Rosenborgiem Trondheim (Norwegia). W rewanżach polskie zespoły będą w trudnej sytuacji.

☺ Ekstraklasa. Wyniki 2 kolejki: Zagłębie Lubin – Piast 2:1, Jagiellonia – Górnik Zabrze 1:1, Podbeskidzie – Wisła 1:1, Widzew – Ruch 2:0, Polonia Warszawa – Lech 1:2, Śląsk Wrocław – Korona 2:0, PGE GKS Bełchatów – Legia Warszawa 0:2, Pogoń Szczecin – Lechia Gdańsk 0:2. W tabeli na prowadzeniu z kompletem 6 punktów znajdują się Legia Warszawa, Lech Poznań i Widzew Łódź.

☺ Transfery. Piłkarz reprezentacji Polski Perquis ustalił warunki indywidualnego kontraktu z Betisem Sewilla. Trzyletni kontrakt ma opcję przedłużenia o rok. FC Sochaux ma zainkasować za piłkarza ok. 700 tys. euro. Z kolei Jeleni prawdopodobnie przeniesie się z Lille do FC Nantes. VfL Wolfsburg wystawił na listę transferową Klicha. Inny reprezentant Polski Boenisch nie znalazł nowego klubu ani w Niemczech, ani w Anglii. Jak informują francuskie media, może jednak wylądować w Ligue 1 w drużynie Olympique Marsylia. 30-letni Matusiak, który ostatnio występował

w Widzewie, postanowił zakończyć karierę.

☺ W Tiranie polscy koszykarze wygrali swój drugi mecz w eliminacjach mistrzostw Europy EuroBasket 2013 i zachowali szansę awansu. Biało-czerwoni pokonali Albanię 105:67. Polacy przegrali wcześniej z Belgią i Finlandią i wygrali ze Szwajcarami.

☺ Wiktoria Azarenka z Białorusi jest nadal liderką rankingu tenisistek WTA Tour. Agnieszka Radwańska w ostatnim przed US Open zestawieniu utrzymuje pozycję drugą.

☺ Bartosz Zmarzlik został indywidualnym mistrzem Europy juniorów na żuźlu podczas zawodów rozegranych w Opolu. Na drugim miejscu uplasował się inny Polak Tobiasz Musielak.

☺ Chris Holder, bezapelacyjnie był najlepszym zawodnikiem żuźlowej Grand Prix Wielkiej Brytanii, która odbyła się na Millennium Stadium w Cardiff. Australijczyk wygrał zawody z 23 punktami na koncie. Krzysztof Kasprzak, który zastępował kontuzjowanego Duńczyka Kennetha Bjerre, nieoczekiwanie był drugi. Tomasz Gollob został sklasyfikowany na 8 pozycji. W klasyfikacji generalnej prowadzi Amerykanin Hancock, a najlepszy z Polaków – Gollob jest 6.

☺ W ekstraklidze żuźlowej zakończyła się faza zasadnicza. Wyniki XVIII rundy: Unibax Toruń – Stal Gorzów 50:40, PGE Marma

Rzeszów – Lotos Wybrzeże 45:45, Betard Sparta Wrocław – Azoty Tauron Tarnów 43:47, Dospel Włókniarz Częstochowa – Unia Leszno 50:39, Stelmet Falubaz Zielona Góra – Polonia Bydgoszcz 54:36. Tabela: 1. Azoty Tauron 37 punktów, 2. Stal Gorzów (33), 3. Stelmet Falubaz Zielona Góra (30), 4. Unibax Toruń (27), 5. Unia Leszno (26), 6. Polonia Bydgoszcz (19).

☺ Dawid Kubacki zajął trzecie miejsce w konkursie Letniej Grand Prix w skokach narciarskich w japońskiej Hakubie. Triumfował po raz trzeci z rzędu Niemiec Andreas Wank.

☺ Hokejowa reprezentacja Polski rozegrała towarzyski mecz z czeską drużyną klubową HC Ocelari Trzyniec i przegrała 1:7 (1:2, 0:2, 0:3). W roli trenera Biało-Czerwonych zadebiutował nowy szkoleniowiec Igor Zacharkin.

☺ 10 listopada w Hamburgu Mariusz Wach otrzyma szansę walki z mistrzem świata wagi ciężkiej federacji WBA, WBO i IBF Ukraincem Władymirem Kliczką. Szanse Polaka na zdobycie tytułu mistrza są raczej minimalne.

☺ Dwa medale Mistrzostw świata w klasie Micro zdobyli na austriackim jeziorze Traunsee, w Gmunden polscy żeglarze: złoty – Piotr Ogrodnik, Grzegorz Banaszczyk i Paweł Choroba oraz srebrny – Piotr Tarnacki, Krzysztof Mongird i Rafał Becker. □

Niestety – malheureusement

C'est le mot qui a été le plus entendu dans la bouche des journalistes polonais pendant toute la durée des jeux olympiques de Londres.

Il y a eu aussi *porażka* – défaite, *upadek* – échec, *eliminowany(a)/Lodpadł(a)* – il(elle) a été éliminé(e), *nie wyszło* – ça n'a pas marché, *spalony* – mordu, raté, hors-jeu. Le vocabulaire des Jeux s'est trouvé limité à ces quelques mots en raison du manque de résultats chez les sportifs polonais. Et pourtant, à en croire ceux qui faisaient des pronostics avant l'ouverture – et qui n'étaient peut-être pas toujours les plus qualifiés pour en faire – notre pays aurait dû faire au moins aussi bien qu'à Pékin, mais il ne faisait aucun doute qu'il ferait nettement mieux. Dans les enchères aux chances de médailles, on est même monté jusqu'à vingt-cinq, toutes en or ou presque. Alors la réalité est tombée comme une douche glacée sur les esprits surexcités à la vue de l'or olympique. *Je m'voyais déjà...* en haut du podium, et pourtant je suis resté au pied des marches. Les médailles sont arrivées un peu au hasard des épreuves et un peu par surprise. Tiens, une médaille d'argent ; tiens, une médaille d'or ; tiens, du bronze ; tiens, encore du bronze ; tiens, toujours du bronze. La plus spectaculaire, c'est la médaille d'or de Tomasz Majewski au lancer du poids. En finale, il prend la tête dès le troisième essai et la conserve jusqu'à la fin avec un centimètre d'avance sur le deuxième. Mais à son dernier essai, alors qu'il était le dernier à passer et donc sûr de sa médaille d'or, il pousse le poids encore deux centimètres plus loin, comme s'il voulait montrer qu'il était le champion ici. Il s'est ensuite emparé du drapeau polonais et, le tenant haut dans son dos, bien campé sur ses jambes, il a lancé vers les étoiles, en signe de victoire, un rire si sonore qu'on a dû l'entendre très loin. Était-ce aussi sa façon de faire un bras d'honneur à tous ceux qui lui avaient créé des difficultés ? L'autre médaille d'or a été gagnée par Adrian Zieliński en haltérophilie moins de 85 kg. La première médaille a été en argent, gagnée en toute discrétion par Sylwia Bogacka au tir à la carabine à 10 m. La deuxième revient à Anita Włodarczyk, au lancer du marteau, qui marche sur les pas de Kamila Skolimowska, première championne olympique du lancer du marteau féminin en 2000 à Sydney, décédée en 2009 d'une embolie pulmonaire, à l'âge de 27 ans. Et puis il y a eu une flopée de médailles de bronze : Magdalena Fularczyk et Julia

Michalska en aviron deux de couple, Bartłomiej Bonk en haltérophilie moins de 105 kg, Damian Janikowski en lutte gréco-romaine moins de 84 kg, Przemysław Miarczyński en voile RS:X hommes, Zofia Klepacka en voile RS:X femmes, Karolina Naja et Beata Mikołajczyk en canoë-kayak K2 500 mètres. Bravo et merci à tous ces sportifs qui se sont battus jusqu'au bout pour défendre les chances de leur pays et qui en ont été récompensés. Mais il y a eu de très grosses déceptions comme Agnieszka Radwańska en tennis, numéro deux mondiale après sa superbe prestation à Wimbledon, quelques semaines plus tôt, où elle ne s'est inclinée que devant Serena Williams en finale. Elle pouvait faire un carton plein aux JO. Au lieu de cela, elle a lamentablement tout perdu, en simple, en double femme avec sa sœur et en double mixte. Déception aussi avec l'échec de l'haltérophile Marcin Dołęga et avec les volleyeurs promis à l'or olympique. Ces derniers avaient remporté la Ligue mondiale contre les meilleures équipes, puis encore un concours contre ces mêmes meilleures équipes. Pourtant, à Londres, face aux mêmes, ils ont perdu deux matches de qualification et se sont fait éliminer par les Russes en quart de finale. Ils n'ont peut-être pas supporté la pression médiatique dont ils ont été l'objet, car la presse polonaise les avait déjà sacrés champions olympiques avant même l'ouverture des Jeux. Dans ces conditions, leur défaite fait figure de catastrophe nationale. La Pologne ramène dix médailles, comme à Pékin, mais il n'y en a que deux en or au lieu de trois et deux en argent au lieu de six. Les six dernières sont en bronze contre une seule il y a quatre ans. Lorsqu'on regarde le tableau des médailles depuis la fin de la Seconde Guerre mondiale, on s'aperçoit que la Pologne a connu une période faste dans les années soixante, soixante-dix et quatre-vingt. Le régime communiste faisait du sport un instrument de propagande idéologique, mais cela rapportait des médailles. Depuis, les choses ont changé et on observe une nette dégradation, surtout après Sidney où il y avait encore eu six médailles d'or. À l'heure actuelle, le sport est la dernière roue du carrosse du pouvoir, alors que c'est un moyen de se faire reconnaître et apprécier à l'extérieur, surtout au moment des jeux olympiques qui offrent une caisse de résonance exceptionnelle. Mais que peut faire la ministre des sports actuelle, Mme Mucha, qui pense plus à assurer sa carrière politique qu'à promouvoir le sport dans son pays ? Devant la situation telle que nous avons pu la voir à Londres, dans toute sa dureté, Madame la Ministre devrait démissionner pour donner l'exemple. Au lieu de cela, elle vient de présenter un plan à long terme, mais sans donner de détails. L'heure est grave et un consensus national sur la politique sportive du pays est indispensable. Il faut investir, recruter des jeunes et les former. Il faut revoir le fonctionnement des fédérations dont les sportifs se plaignent de la bureaucratie issue de l'époque communiste. Si rien n'est fait dès à présent, ce ne sera même pas la peine d'envoyer de délégation à Rio de Janeiro, en 2016, ou alors il faudra la réduire très sérieusement. □

Zaproszenie na Pielgrzymkę do Dadizelle

Związek Bractw Różańcowych we Francji zaprasza w imieniu Ks. dyr. Ryszarda Kaczora i Zarządu oraz Związku Polek, Mężów Katolickich i Katechetów na uroczystą Pielgrzymkę w czwartek 20 września 2012 do Dadizelle (Belgia):

- Msza św. o godz. 10.30. - Przerwa obiadowa. - Nabożeństwo Różańcowe o godz 15.

Przybądźmy licznie, aby z Maryją rozpocząć nowy rok pracy. Zapisy zgłaszają proszę u prezesek poszczególnych Kół Różańcowych. □

Stanisława Napora – Sekretarka Związku

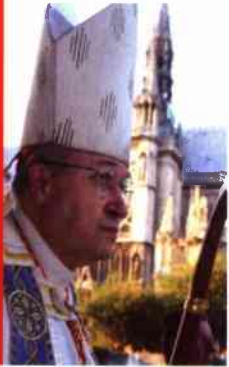

Ataki na francuski Kościół

Bohumil Prohazka

Pisaliśmy już o wezwaniu ks. Kardynała André Vingt Trois w imieniu episkopatu Francji do modlitw za Francję. Odbyły się one 15 sierpnia w święto Wniebowstąpienia NMP.

fot. T. Różycki

Intencją nabożeństw w tym dniu była rodzina, w kontekście jej zagrożeń kryzysem ekonomicznym i pomysłami socjalistów wprowadzenia homomałżeństw. Te ostatnie mają być bowiem zalegalizowane już od przyszłego roku. Wydawałoby się, że intencje modlitw Kościoła katolickiego są jego „wewnętrzną sprawą”, ale jak się okazuje, nie nad Sekwaną. Tutaj doszło do niemal oficjalnej konfrontacji i „wyjaśniania” katolikom granic ich wiary. Popularne media z satysfakcją odnotowywały akty niepostuśzeństwa niektórych księży. W paryskiej dzielnicy Marais, gdzie od lat zadomowili się homoseksualiści, miejscowy proboszcz nie tylko nie zastosował się do wezwania biskupów, ale uznał, że „ranitoby to homoseksualnych parafian”. Gazety cytowały też

wypowiedź o. Bernarda Bergera z Saint-Denis, który uznał, że wezwania do modlitw za rodzinę jest „wchodzeniem przez Kościół do polityki, co nie jest jego rolą”. Znacznie dalej poszły w krytyce rozmaite stowarzyszenia „obronców praw homoseksualnych”, typu Unia Rodzin Laickich, Act-up, czy LGTB. Te oskarżyły biskupów nie tylko o „mieszanie się do polityki”, ale i naruszanie zasad laickości państwa oraz o „polityczny charakter mszy” i „homofobię”. W internecie pojawiły się filmiki obrażające Kardynała i szydzące z jego wezwania do modlitwy (linki do nich zamieściły portale wszystkich głównych gazet). Partia Radykalnej Lewicy stwierdziła nawet, że działania biskupów podważają „legitymizm parlamentu” i zasady demokracji. Tylko czekać, aż okaże się, że występujący w obronie rodziny biskupi dokonują zamachu stanu.

Sprawa homoseksualnych małżeństw (w kolejce czeka adopcja przez takie pary dzieci), eutanazja i aborcja to obecnie główne punkty oporu katolików wobec przyspiesza-

jącego coraz bardziej „postępu”. Okazuje się, że w republice pod rządami lewicy jest coraz mniej miejsca, nie tylko na protesty, ale nawet na modlitwę w takich intencjach. Mamy do czynienia z próbą medialnego ubezwłasnowolnienia Kościoła francuskiego do końca. Media z pewną lubością cytują przy okazji wyniki sondaży. Przypominają, że regularnie praktykuje zaledwie 5% Francuzów, a takie homomałżeństwa ma popierać od 63 do 65% ankietowanych. Blisko połowa badanych ma się zgodzić na adopcję przez homozwiązki dzieci. Sondaże Ifop i BVA twierdzą także, że procent poparcia dla jednopłciowych małżeństw u osób określających się katolikami sięga już 45%. Biskupi idą więc „pod prąd”, a wiadomo, że wyznaczona w Republice rola społeczna Kościoła sprawować się może, co najwyżej do działalności charytatywnej. Przy okazji sugeruje się, że obrona życia jest właściwie domeną rozmaitych „oszołomów” i „integrystów”, więc występowanie w takiej roli episkopatu po prostu „nie uchodzi”. Smutne. □

KRZYŻÓWKA KRZYŻÓWKA NA 65. ROCZNICĘ URODZIN BŁOGOSŁAWIONEGO

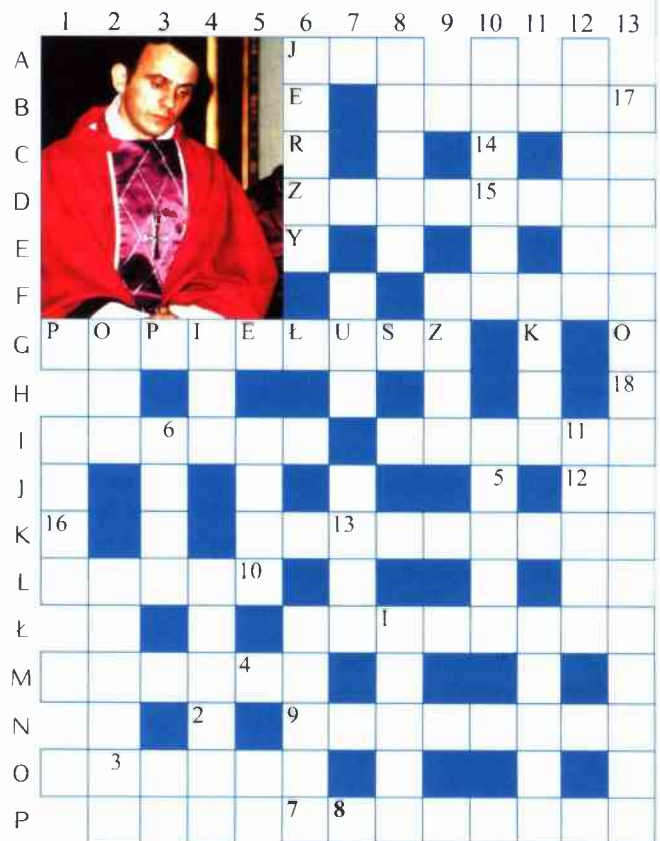
PROPONUJE: M.D.

Poziomo: A-6. ... Paweł II. B-8. Arystokrata w starożytnym Rzymie. D-6. „Zawijas” w podpisie. F-9. Maść konia. I-1. Grządka kwiatowa. I-8. Uchwalana w Sejmie. K-5. Miejscowość, w której błogosławiony Jerzy Popietuszek ukończył Liceum Ogólnokształcące. L-1. Plakat ogłoszeniowy. Ł-6. Posiedzenie sądu. M-1. Długowieczna papuga (dożywa 40-tu lat) z Australii. N-6. Rozmowa z Bogiem. O-1. Między udem a tydką. P-6. W relikwiarzu.

Pionowo: 1-I. Królowa kwiatów. 2-G. „... do radości” – hymn UE. 2-L. Wąski wazon lub butelka na perfumy. 3-I. Bokobrody. 4-G. Prawy doptyw Odry. 4-L. Tymczasowe schronienie wykonane z gałęzi, zwykle w kształcie stożka lub dwuspadowego daszka. 5-I. „Atrament” do drukarki. 6-Ł. Plotka, wieść, wrzawa. 7-F. Zjawisko paranormalne zachodzące za wstawiennictwem świętych. 7-J. „Od-bija się” w górach. 8-A. Narząd będący najistotniejszą częścią układu filtrującego ludzki organizm. 8-Ł. Szefski taboret. 9-F. „... to pieniądz” – twierdzi polskie porzekadło. 10-A. Osoby kanonizowane. 10-I. Arktuł przeznaczony na sprzedaż. 11-F. Siatkarski klub sportowy z Betchatowa. 11-Ł. Człotowi działacze organizacji politycznej lub społecznej. 12-A. Antonim zysku. 12-I. Udar mózgu potocznie. 13-F. Łóżko w kubryku. 13-Ł. Święta, dziewica i męczennica z Katanii na Sycylii. □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 18 utworzą rozwiązanie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Rozwiązanie krzyżówki z numeru 23/2012 GK: PANIE DOBRY JAK CHLEB

Pionowo: 4- Set, 6- adamsyt, 7- rum, 8- dziąsło, 9- nos, 11- adwersarz, 15- wiorsta, 17- liberia, 20- zona, 21- list, 22- zwiastun, 25- moro, 27- bis, 28- imamita, 30- tulipan, 32- kadź, 33- tło, 34- Igor, 35- tubylec, 36- opat, 37- kra, 38- Hiob; **Pionowo:** 1- jard, 2- zasiew, 3- asesor, 4- strona, 5- Tomasz, 10- orkan, 12- drwalnia, 13- egoista, 14- susz, 16- toyota, 17- Lewi, 18- boa, 19- ryt, 22- zbytek, 23- istota, 24- sylaba, 25- mikroby, 26- radian, 29- mnich, 31- polo. □

Peregrynacja relikwii św. Antoniego

ks. Jan Robakowski

Z inicjatywy miesięcznika *Le Messenger de Saint-Antoine*, po raz pierwszy relikwie św. Antoniego pielgrzymowały po południowej Francji, nawiedzając miejsca w okolicach, których On głosił swe słynne kazania w latach 1222-27.

Powitanie na ziemi francuskiej

Święty Antoni, w swoim wielkim relikwiarzu sprowadzonym specjalnie z Padwy, rozpoczął misyjną wędrówkę 3 lipca tegoż roku, od nawiedzenia kościoła parafialnego Najświętszego Serca Pana Jezusa w Lourdes. W tym olbrzymim kościele, wypełnionym po brzegi wiernymi, aż do późnego wieczora trwały kolejne nabożeństwa dla uczczenia Relikwii. Rozpoczynając od Różańca świętego, poprzez Nieszpory i uroczystą Mszę św. z kazaniem ukazującym wciąż niezwykle popularną i aktualną postać św. Antoniego z Padwy. Bogaty program został zakończony uroczystym uczczeniem relikwii i procesyjnym ich przeniesieniem o godz. 21.00 z kościoła parafialnego do kaplicy klasztoru sióstr klarysek. Uroczystej procesji w stroju liturgicznym, przewodniczył sam proboszcz kościoła parafialnego w otoczeniu licznych duchowieństwa; zwłaszcza franciszkanów konwentalnych, którzy sprawowali specjalną pieczę nad głoszonymi naukami, modlitwami i przebiegiem celebracji uczczenia samych Relikwii.

Nie trzeba tłumaczyć, że dla sióstr Klarysek było niezwykłym wyróżnieniem i świętem przyjmowanie Relikwii tak wielkiego Świętego w swoim klasztorze.

Trasa peregrynacji

Już następnego dnia, po uroczystym powitaniu Relikwii św. Antoniego w kościele parafialnym i w kaplicy sióstr klarysek w Lourdes, Relikwie przybyły do kościoła Świętego Antoniego z Padwy znajdującego się w stolicy diecezji, w Tarbes. Z stąd, po uroczystej Mszy św. i specjalnym nabożeństwie zorganizowanym dla uczczenia wyjątkowego Gościa, bo samego Patrona miejscowego kościoła, rozpoczęło się nawiedzanie kolejnych sanktuariów, w szczególności sposób poświęconych Świętemu lub związanych z Jego działalnością. Na przykład w kościele św. Bonawentury w Narbonne, po uroczystej Mszy św. i oddaniu czci Relikwii, miało miejsce, trwające długo w nocy czuwanie ze św. Antonim. Natomiast, w kolejnym sanktuarium poświęconym Świętemu Antoniemu, w Cuges-les-Pins, cały dzień został poświęcony ukazaniu specyficznych misji, które wciąż inspirowały Jego przykładem nauczania i praktycznego realizowania Ewangelii w sakramentach; zwłaszcza w sakramencie pokuty; „mission antonienne”. Następnego dnia, w tym samym

sanktuarium, uczczono Relikwie podczas Mszy św. i zorganizowanej po niej specjalnej procesji.

Odwiedzając kolejne sanktuaria, św. Antoni z Padwy, w swoim Relikwiarzu udaje się w kierunku Marsylii. Wiele jeszcze kościołów czeka na Jego wizytę.

Cel peregrynacji

Św. Antoni z Padwy, należy do najbardziej popularnych świętych w Kościele katolickim. W ciągu swego krótkiego życia (1195-1231), zaledwie kilka miesięcy dłuższego od św. Bernadetty, zastąpił, jako wybitny kaznodzieja, który nie tylko przyciągał, ale też nawracał tłumy słuchaczy. To przede wszystkim On, jak w lutym 2010 r., przypominał Benedykt XVI, w sposób znaczący przyczynił się do rozwoju duchowości franciszkańskiej.

Peregrynacja Relikwii miała za zadanie, pozwolić wiernym z południowej Francji spotkać Świętego Antoniego, który został obdarzony przez Boga nadzwyczajnymi łaskami. Niezwykły dar pomagający w odnalezieniu zagubionych rzeczy, a z którego skorzystało już wiele milionów ludzi na całym świecie, jest tylko zewnętrznym, widocznym znakiem, zachęcającym, aby prosić tego Świętego o łaskę odnalezienia największego skarbu – o łaskę nawrócenia do żywej wiary. Oto przede wszystkim prosimy św. Antoniego, Doktora Kościoła, który odznaczał się wyjątkowo głębokim życiem mistycznym i tak wielką żarliwością apostołską, że już rok po śmierci został kanonizowany.

Ta pielgrzymka była wydarzeniem wyjątkowym. Pozwoliła ona św. Antoniemu powrócić do Francji, sprawiając wielką radość, tym, którzy mieli szczęście osobiście Go powitać, a jednocześnie jest też ona zapowiedzią, że Jego wstąpienie rozciągnie się na całą Francję, gdzie, niemal we wszystkich kościołach znajduje się Jego figura. □

Relikwie św. Faustyny Kowalskiej dla Templariuszy

28 lipca b.r. w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach, przed Cudownym Obrazem Jezusa Miłosiernego, damy i rycerze Zakonu Rycerzy Chrystusa i Świętyni Jerozolimskiej – Templariusze otrzymali relikwie ex ossibus (z kości) Św. Siostry Faustyny Kowalskiej, orędowniczki Bożego Miłosierdzia.

Relikwie podczas uroczystej Eucharystii, sprawowanej przez ks. kan. dr Marka Kluwaka, PTJ z Korpusu Kapelanów Zakonu Rycerskiego Templariuszy przekazała siostra M. Ignacja Bazan z Postulacji Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia, a w imieniu 8-osobowej delegacji Zakonu odebrał je Wielki Przeor Generalny Krzysztof Kurzeja, KGCTJ.

Przyjęcie Relikwii Św. Siostry Faustyny pomoże Zakonowi Rycerskiemu Templariuszy nieść w świat postanie Bożego Miłosierdzia, wzmacniając w ten sposób wspólnotę Dam i Rycerzy w wierności Chrystusowi i Jego Kościołowi.

Rycerze peregrynują z posiadaniem przez Zakon Relikwiami po wybranych parafiach, pełniąc w ten sposób postugę ewangelizacji i świadcząc o prawdzie świętych obcowania. Zakon prowadzi też charytatywne dzieła pomocy najuboższymi i chorym. Ogólnopolska siedziba Zakonu Rycerskiego Templariuszy mieści się w Katowicach. □

Więcej o Zakonie: www.nonnobis.eu
Krzysztof Kurzeja, KGCTJ
Fot. Dawid Grzesiowski

Nazywana Cudem nad Wisłą

Stanisław Aloszko

Każde obchody tej daty niosą dla nas, Polonii Francuskiej, swoiste przesłanie o konieczności przekazywania z pokolenia na pokolenie świadectwa prawdziwego zagrożenia, które wtedy dla młodego państwa Polskiego czaiło się za wschodnią granicą Rzeczypospolitej.

Ta Polska zaledwie odrodzona po latach zaborów, ponownie stanęła na krawędzi utraty swojej wolności, którą wywalczyły sobie wszystkie pokolenia wyrosłe na wierze w Jej Zmartwychwstanie. Zrealizowało się to dopiero w 1918 roku. W dwa lata później sowiecki bolszewizm ruszył na podbój Polski, by po niej dokonać podboju Europy i całego świata. Jednak 15 sierpnia 1920 roku, w święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, dokonał się prawdziwy „Cud nad Wisłą”. Ofensywa bolszewicka Rosji Sowieckiej została kompletnie załamana, Warszawa uratowana, a nieprzyjacielskie wojska zmuszone przez wojsko polskie do ucieczki z pola walki. Odbywało się ono w panice i chaosie. I to było widać na całej linii frontu. Tym wielkim zwycięzcą 92 lata temu była młoda polska armia, która zrealizowała koncepcje obrony nakreślone przez Marszałka Józefa Piłsudskiego i jego Sztab Generalny.

Wprowadzenia o tej treści do rocznicowej Mszy świętej w intencji Ojczyzny dokonał ksiądz Infułat Stanisław Jeż, Rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji, który przewodniczył uroczystej sumie wraz z księdzem dr Wacławem Szubertem, Proboszczem parafii WNP i księdzem dr hab. Antonim Bartoszkim, dziekanem Wydziału Teologicznego z Katowic. Msza ta odbyła się 15 sierpnia 2012 r. o godz. 11.00 w Polskim Kościele, pod wezwaniem właśnie Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Intencje tej Mszy Świętej złożył Zarząd Krajowy Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji. Ksiądz Rektor przywitał obecnych przedstawicieli władz RP we Francji w osobie pana płk. Marka Terleckiego, Attache wojskowego Ambasady RP we Francji, przedstawicieli francuskich i polskich stowarzyszeń kombatanckich we Francji wraz z Janem Kukuryką, Prezesem ZK SPK Francja na czele, oraz wszystkie przybyłe delegacje kombatanckich i pocztów sztandarowych organizacji kombatanckich oraz polonijnych także z polskimi flagami narodowymi udekorowanymi kirowymi tasiemkami. W podobnych ciepłych słowach zostali też powitani licznie zgromadzeni wierni, tak parafianie jak i gościnnie przybywający tego dnia do Polskiego Kościoła rodacy, którzy w to ważne święto narodowo-kościelne znaleźli czas, aby swoją obecnością zamianifestować modlitewną pamięć należną obrońcom naszej Ojczyzny z 1920 roku.

Kazanie nawiązujące do obchodzonego także święta kościelnego, znanego w Kraju jako święto Matki Boskiej Zielnej, które jest też świętem Wojska Polskiego, głosił przebywający gościnnie w Paryżu ks. A. Bartoszek. Przypomniwał on także o tradycji, która mówi, że Matka Boska nie umarła śmiercią naturalną, lecz została wzięta do nieba. Albo, że Matka Boska zasnęła i tak została

wzięta do nieba. Papież Pius XII ustanowił Wniebowzięcie jednym z dogmatów, który został podany w 1950 roku dla wiernych Kościoła Katolickiego. Dalej kaznodzieja mówił o dziwnej łączności Święta Maryjnego ze świętem Wojska Polskiego, które w przypadku naszej Ojczyzny w ważnych momentach Polski często łączyło się ze sobą. Tak było w przeszłości i tak też stało się po odzyskaniu niepodległości w okresie XX – lecia międzywojennego. Święto Wojska Polskiego 15 sierpnia zostało ponownie odzyskane w 1992 roku, po przemianach, wywołanych powstaniem Solidarności w 1980 roku i po przemianach wymuszonych przełomowym 1989 rokiem. Właśnie polskie sierpień to czas, w którym następowały różnego rodzaju ważne etapy w życiu naszego kraju. 1. sierpnia 1944 roku mieliśmy taki moment, kiedy Warszawa stanęła do nierównej walki z niemieckim okupantem. Nowszą datą jest 31 sierpnia 1980, kiedy cała Polska zmobilizowała się do walki o swoją wolność, której była pozbawiona przez panujący po zakończeniu drugiej wojny światowej totalitaryzm komunistyczny.

Modlitwę wiernych przygotowała i przedstawiła pani Danuta Nowakowska, bardzo znana i ceniona paryska działaczka polonijna, reprezentująca Paryskie Koło SPK.

Na zakończenie uroczystej rocznicowej Mszy św., będącej też świętem odpustowym tutejszej parafii, ksiądz Rektor dokonał poświęcenia różnych ziół, kiści zbóż, warzyw, owoców i kwiatów, które były ułożone w barwnym bukietie przed ołtarzem oraz naręczne wiązanki przyniesione przez wielu wiernych na tę uroczystość. Taka jest wieloletnia tradycja w naszej Ojczyźnie i przeniesiona, co się rozumie, na ziemię Francuską.

Msza święta zakończyła się odśpiewaniem Hymnu „Boże coś Polskę...”, po czym poczty sztandarowe przeszły w szyku na zewnątrz kościoła, by utworzyć szpaler dla wszystkich opuszczających paryską świątynię. Księża koncelebrujący tę Mszę świętą oddali należne honory przybyłym na uroczystość pocztom sztandarowym. Niestety nikt z oficjalnych gości będących na tej uroczystości nie uczynił tego gestu, co było dużym zaskoczeniem dla wszystkich pocztów sztandarowych biorących udział w tej uroczystości.

Pierwszą częścią obchodów „Cudu nad Wisłą” był wspólny aperitif kombatanckich, zaproszonych gości i pocztów sztandarowych.

W godzinach popołudniowych o godzinie 18.30 pod Łukiem Triumfalnym w Paryżu odbyło się składanie kwiatów i zapalenie znicza na grobie Nieznanego Żołnierza. Dokonała tego delegacja złożona m. in. z Prezesa Zarządu Krajowego SPK pana Jana Kukuryki, Rektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji ks. Inf. Stanisława Jeża, reprezentacje Ambasady RP we Francji, Radcę ministra pełnomocnego pana Janusza Styczka, zastępcę szefa placówki

foto: D. Tarnawska-Kasparian

fot. A. Drapala

Maryjna modlitwa za rodziny

Agnieszka Drapala

15 sierpnia w Kościele Katolickim obchodzi się jedno z najważniejszych świąt maryjnych: Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny.

W przeddzień obchodów maryjnego święta, 14 sierpnia, tysiące pielgrzymów wzięło liczny udział w procesji maryjnej na Sekwanie wokół dwóch wysp Ile Saint Louis i la Cité w Paryżu. W wydarzeniu wzięło udział ok. 5000 wiernych zgromadzonych na pokładzie 14 statków wokół srebrnej statuy Matki Bożej z dzieciątkiem, ofiarowanej przez króla Charles X w XIX wieku. Uroczystej procesji towarzyszyły śpiew, modlitwy, płonąca świeca...

15 sierpnia o godz. 16.15, ulicami miasta, wierni przeszli w uroczystej procesji wokół Katedry Notre Dame. Uroczystości Wniebowzięcia Matki Bożej w Paryżu mają szczególny charakter związany ze ślubem złożonym przez króla Francji św. Ludwika XIII, który w sposób szczególny zawierzył Francję Maryi i obiecał, że właśnie w tym wyjątkowym dniu ulicami francuskich miast przejdą liczne procesje maryjne. W modlitwie powszechnej, z okazji święta Wniebowzięcia, we francuskich kościołach,

Kardynał André Vingt-Trois wzywał do szczególnej modlitwy za rodziny, podkreślając wyraźny sprzeciw pomysłowi legalizacji związków homoseksualnych. Ustawa o legalizacji małżeństw jedнопłciowych we Francji ma zostać poddana głosowaniu w pierwszym półroczu 2013 roku. Kardynał Vingt-Trois wzywał wiernych do modlitwy, aby jak mówił: „dzieci i młodzież (...) przestały być obiektem pragnień i konfliktów dorosłych i aby w pełni korzystały z miłości ojca i matki”. □

RP oraz Szefa Attachatu wojskowego, pana płk. Marka Terleckiego.

Podczas ceremonii złożenia kwiatów i zapalenia znicza został odśpiewany Hymn Francji, a także zgodnie z protokołem oddano hołd wszystkim poległym żołnierzom. Uroczystościom towarzyszyły jak zawsze liczne poczty sztandarowe reprezentujące polskie, polonijne, francuskie, amerykańskie i innych państw stowarzyszenia i organizacje kombatanckie, które w tyle

lat po tych wydarzeniach ciągle celebrują braterstwo broni.

Uroczystości święta Wojska Polskiego w Paryżu należą do bardzo ważnych wydarzeń w życiu polskiej emigracji patriotyczno-politycznej. Dobrze, że po wszystkich przemianach jakie przeszła do tej pory Polska, jest jeszcze (ciągle malejące niestety) grono ludzi, które podtrzymuje te bardzo wzniosłe i patriotyczne tradycje wśród Polonii Francuskiej. □

fot. D. Tarnawska-Kasporian

Obchody Kościuszkowskie

Coroczne obchody Kościuszkowskie rozpoczną się w tym roku 29 września o godz. 15. złożeniem kwiatów pod pomnikiem Naczelnika w Sorques. O godz. 15.45 ks. Józef Bodziony będzie celebrował Mszę św. w kościele parafialnym w Montigny-sur-Loing. Po Mszy św. zapraszamy na spotkanie do sali Long Rocher w Montigny-sur-Loing na konferencję mul-

timedialną „Mit Kościuszki u Pawła Edmunda Strzeleckiego, badacza Australii” z udziałem pani Agaty Kalinowskiej-Bouvy.

Do dyspozycji uczestników będzie autobus. Zbiórka przed Kościołem Polskim, 263bis, rue St. Honoré. Odjazd punktualnie o godz. 13.00. **Bilety w cenie 10 euro do nabycia bezpośrednio w autobusie.** □

35-lecie kapłaństwa ks. dr Tadeusza Śmiecha

Dokładna rocznica święceń kapłańskich ks. dr Tadeusza Śmiecha przypadła 11 czerwca. Ten ważny dzień zbiegł się z uroczystością konsekracji kościoła Świętej Trójcy, dlatego jubileuszowe święto Księdza Proboszcza zostało przesunięte na niedzielę 17 czerwca.

Wierni wspólnoty polskiej i francuskiej pamiętali jednak o Jubileacie także i tydzień wcześniej, kiedy po Mszy świętej konsekracyjnej, w sali świętego Pawła, odśpiewując pełnym sercem „sto lat” złożyli Mu życzenia.

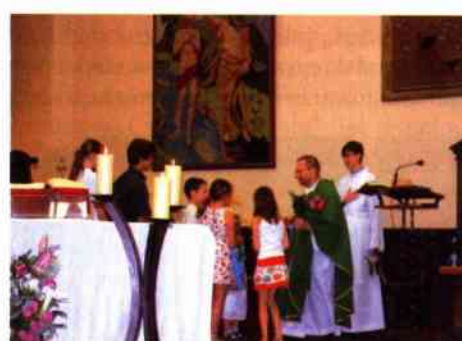
17 czerwca dziękczynnej Eucharystii przewodniczył sam Jubilat. Po Mszy świętej, w imieniu wiernych, przedstawiciel Rady Parafialnej złożył Księdzu Proboszczowi serdeczne życzenia. Dzieci i młodzież także przygotowały niespodziankę. Śpiewając „Barkę” podarowały Księdzu bukiety z uzbieranych polnych kwiatów, a także wykonany przez nich plakat, na którym przykleili kolorowe serduszka, tworząc z nich „kwiatki dla księdza Tadeusza”. Na każdym serduszku były napisane życzenia bądź myśli, które dzieci kierują wobec Jubilata: „zuch nie ksiądz!”, „jak się widzi księdza Śmiecha to aż buzia się uśmiecha” i wiele, wiele innych. Ksiądz Proboszcz, dziękując za pamięć powiedział, że ten miły gest bardzo go poruszył. Wzruszenia i też nie kryli parafianie. I nic w tym dziwnego, bo Ksiądz jest dla wielu z nas „ścieżką” prowadzącą do Boga.

Od 2003 roku ksiądz Tadeusz Śmiech jest pasterzem wspól-

noty francuskiej i polskiej, przy parafii Świętej Trójcy w Lyonie. Urodził się 27 października 1952 roku w Skalbmierzu. Po ukończeniu Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach, w 1977 roku, z rąk biskupa Jaroszewicza, otrzymał święcenia kapłańskie. Po święceniach, przez 6 lat, pełnił posługę, jako wikariusz w parafii w Sędziszowie. W latach 1984–1988 uczęszczał na studia wyższe w Instytucie Katolickim w Paryżu. Po powrocie do Polski pracował, jako referent w kieleckim Referacie Katechetycznym i opracował nowy program katechetyczny redagując także podręczniki do katechezy. W 1997 roku obronił pracę doktorską na KUŁ-u, a rok później powrócił do Francji, do Paryża, gdzie został wicerektorem Polskiej Misji Katolickiej. Ksiądz Tadeusz Śmiech jest Księdzem poetą, bowiem wydał 3 własne tomiki wierszy i zbiory wierszy innych autorów.

Dziękując Opatrzności za kapłaństwo Księdza dr Tadeusza Śmiecha składamy raz jeszcze serdeczne życzenia i prosimy Boga, aby zachował Go w zdrowiu na jak najdłuższe lata dla dobra owczarni, jaką tworzymy wszyscy wierzący w Chrystusa. □

a.p.

ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU W KONKURSIE

Ocalmy od zapomnienia

Fundacja „Semper Polonia” ogłasza VIII edycję konkursu „Ocalmy od zapomnienia”. Na Wasze prace czekamy do 15 listopada 2012 r. W tym roku chcemy Was zachęcić do opisanego relacji swoich rodzin i bliskich z innymi narodami i grupami etnicznymi obecnymi w ich najbliższym otoczeniu. Poprzez konkurs chcielibyśmy się dowiedzieć, jaka jest historia tych relacji, jak wpty-

nęły one na polską mniejszość, czy były długotrwałe w postaci przyjaźni, miłości, małżeństw, czy raczej incydentalne. Do konkursu dopuszczone zostaną także prace dokumentujące losy wybitnych Polaków – działaczy polonijnych, artystów, sportowców itp.

W poprzednich edycjach otrzymaliśmy blisko 250 prac. Najlepsze z nich prezentujemy na tej stronie. Dzięki wsparciu

finansowemu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wybrane prace uczestników z 2005 i 2006 r. zostały opublikowane w dwóch tomach wydawnictwa pt. „Śladami naszego dziedzictwa”.

Prosimy o zapoznanie się z regulaminem konkursu i zapraszamy do uczestnictwa. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody.

Informacji o konkursie udziela Piotr Kołodziej. □

email: pkolodziej@semperpolonia.pl
Tel. +48 22 505 66 77

Msza św. „smoleńska”

10 sierpnia, jak co miesiąc, już po raz 28 zebraliśmy się w kościele polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu, by uczcić śp. prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego oraz 95 pozostałych ofiar katastrofy z 10 kwietnia 2010 r.

Podczas Mszy św. modliliśmy się przez wstawienie Matki Bożej Królowej Polski w intencji naszej Ojczyzny. Uroczystej Eucharystii przewodniczył ks. dr Wacław Szubert, proboszcz tutejszej parafii, który wygłosił poruszające kazanie. Ustawiona dekoracja przy ołtarzu, upamiętniająca ofiary katastrofy smoleńskiej na nowo ożywiła wspomnienia o tym tragicznym wydarzeniu.

Modlitwę wiernych, jak co miesiąc, przygotowała pani Danuta Nowakowska. Przy-

pomniata nam w niej, że upłynęło już 28 miesięcy od tej katastrofy, a my w dalszym ciągu nie znamy prawdy o tym, w jaki sposób zginął prezydent RP i towarzyszące mu osoby polskiego życia politycznego, a władze w Polsce nic nie robią w kierunku wyjaśnienia przyczyn tej niewiarygodnej tragedii.

Naszym obowiązkiem jest więc wciąż o niej przypominać i żądać od nich wyjaśnienia przyczyn katastrofy. Będziemy nieustannie wspierać w tym naszych

Rodaków w kraju, właśnie podczas comiesięcznych Mszy św. Wśród uczestników tej Mszy św. był między innymi przedstawiciel kombatanatów z poczem sztandarowym. Tym razem Msza „smoleńska” wypadła w okresie wakacji i było nas znacznie mniej jak w inne miesiące.

Przypominamy i zapraszamy Państwa na naszą kolejną Mszę św. w intencji śp. prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego i pozostałych ofiar katastrofy smoleńskiej, podczas której będziemy się modlić „za Ojczyznę”, odprawiona zostanie w kościele polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu (263 bis, rue St Honore) 10 września 2012 r. o godz. 18.30.

Maria Jolanta Dźwigata

Spotkanie z Ewą Stankiewicz

Na zaproszenie Stowarzyszenia Obrońców Krzyża z Paryża, do stolicy Francji przyjedzie z wizytą w dniach 20 - 21 października br., wybitna polska reżyser, scenarzystka filmowa, dziennikarka Pani Ewa Stankiewicz.

Ukończyła reżyserie w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej w Łodzi oraz polonistykę na Uniwersytecie Wrocławskim. W czasie studiów pracowała jako stewardesa w liniach lotniczych Delta Air Lines. Autorka nagrodzonych reportaży telewizyjnych i radiowych. Film „Dotknij mnie”, wyreżyserowany wraz z Anną Jadowską i zrealizowany na podstawie napisanego wspólnie scenariusza, uzyskał w 2003 r. nagrodę główną w Konkursie Polskiego Filmu Niezależnego na 28. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. W 2008 r. za film „Trzech kumpli”, zrealizowany wraz z Anną Ferens, Ewa Stankiewicz otrzymała m.in. Nagrodę Główną Wolności Słowa Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich. Założycielka i prezes Fundacji „Dobrze że jesteś”, pomagającej osobom ciężko chorym i umierającym, oraz prezes Stowarzyszenia Solidarni 2010. Publikuje m.in. w Rzeczypospolitej i Gazecie Polskiej Codziennej.

„Wielka patriotka”, zaangażowana bez reszty w wyjaśnienie katastrofy smoleńskiej i innych spraw drastycznych w Polsce, za swoją gorliwość i poświęcenie dla Ojczyzny została pozabawiona pracy, organizatorka manifestacji w obronie TV TRWAM. Dokładny adres i godzinę spotkania podamy w późniejszym terminie.

Stowarzyszenie
Obrońców Krzyża w Paryżu
wraz z członkami innych
stowarzyszeń

zapraszają na manifestację

nawiązującą do naszego
niezadowolenia z sytuacji
w Polsce.

między innymi: brak miejsca dla telewizji Trwam na multipleksie, szkolnictwo, emerytury, katastrofa smoleńska, rosnące afery, zadłużenie państwa, służba zdrowia i inne.

Manifestacja odbędzie się w tym samym czasie co marsz krajowy w Warszawie dnia 29.09.2012 (sobota godzina 16⁰⁰)
wymarsz z przed kościoła Wniebowzięcia NMP na Concorde
w kierunku ambasady RP

ORGANIZUJMY SIĘ OJCZYZNA
NAS DOTRZEBUJE !!!

Najlepsi nasi eksporterzy w Paryżu

Pod koniec czerwca, już po raz ósmy w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu odbyła się uroczystość wręczenia pamiątkowych statuetek i dyplomów najlepszym polskim eksporterom do Francji w 2011 roku.

Z wycieczkami tegorocznej edycji zostali: – Ostróda Yacht Sp. z o.o. Firma produkująca jachty i łodzie. Jej wartość sprzedaży do Francji wyniosła 23,5 mln euro; – Agroimpex Sp. z o.o. z Warszawy. To przedsiębiorstwo przetwórstwa rolnego sprzedało do Francji produkty wartości 13,4 mln euro; – Sitts Sp. z o.o. z Brodnicy, produkująca meble tapicerskie. Jej wartość sprzedaży do Francji to 11,1 mln euro; – Vistar Sp. z o.o. z Krakowa, produkująca odzież męską. Sprzedała on 120 tys. garniturów o łącznej wartości 6,3 mln euro; – Oknoplast, również krakowska firma, produkująca okna i drzwi, sprzedała swoich wyrobów za 4,5 mln euro.

Dyplomy i statuetki wręczyli Ambasador Tomasz Orłowski i Szef Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji min. Janusz Pieńkowski. □

K.W.

Jest już ulica imienia ks. Kiedrowskiego

Miło nam donieść, że w dniu 27 czerwca 2012 roku uchwałą Rady Miasta jedną z nowo wybudowanych ulic w Wąbrzeźnie nazwano imieniem ks. gen. W. Kiedrowskiego!

Wąbrzeźno jest niewielkim, czternastotysięcznym miastem w dzisiejszym województwie kujawsko-pomorskim. Ksiądz Kiedrowski dwukrotnie pracował tu, jako wikary, a w roku szkolnym 1938/39 był również katechetą w miejscowym liceum. W 2006 roku wziął udział w jubileuszu stulecia tej zasłużonej szkoły.

W podobny sposób jeszcze kilka innych miejscowości województwa kujawsko-pomorskiego chce uczcić pamięć tego Wielkiego Polaka i Pomorzanina, a zarazem wykorzystać jego przykład do rozbudzania lokalnego patriotyzmu. Aktualnie w Świeciu nad Osą nauczyciele i uczniowie miejscowego gimnazjum przygotowują się do uroczystości obrania księdza generała Witolda Kiedrowskiego za patrona szkoły. □

(BS)

Z blogu red. Macieja Morawskiego – maciejmorawski.blox.pl

22 08 2012

Godną uwagi rozmowa z przebywającym w Paryżu na wakacjach polskim studentem katolikiem. Jest zdania, że młodych Polaków: „...irytują pyskówki i rozróby nagminne w telewizji, brutalna, chamska tonacja sporów, rzucający się w oczy brak wyrozumiałości i poszanowania poglądów bliźniego”. Podkreśla, że niestety rodacy starszego pokolenia i różnych orientacji, nieraz lekkomyślnie szafują, gdy idzie o ich przeciwników politycznych, też, iż ten czy ów nie jest prawdziwym katolikiem; nie wahają się czasem ubliżać kapłanom i nawet biskupom. Wszystko stoi w jaskrawej sprzeczności z nauką Ewangelii. Niektórzy Polacy głośno podający się za katolików, zdają się nie wiedzieć, iż nasza wiara opiera się na miłości bliźniego, iż „należy spotykać Chrystusa w pracy, w życiu codziennym i społecznym, że wszyscy winni stale się doskonalić, iż powołanie do świętości winno być powszechne. Rozmówca zaznaczył również, że zbyt wielu rodaków zapomina nauki Jana Pawła II, Jego wezwania do wcielania w życie postaw miłosierdzia i rzeczywistego poszanowania społecznego nauczania Kościoła.

Rozmówca, następnie podkreślił, iż chce uszanować każdego.

Potępia zjawisko kłótniowości, a nie rozrabiaczy. Dodaje, iż jego przyjaciele – (i on również) – z ufnością patrzą w przyszłość. Staratem się jeszcze wydobyć od tego studenta oceny bieżącej polskiej sytuacji. Ale nie chciał się na ten temat wypowiadać. Podkreślił tylko, że wzrusza go fakt, iż Patriarcha Cyryl I, złożył kwiaty pod pomnikiem ks. Jerzego Popiełuszki w Białymstoku. Zaznaczył także, że stawia na ekumenizm i raduje go wspólne przestanie prawosławnej Cerkwi i Kościoła katolickiego. Cieszą go słowa wypowiedziane przez Benedykt XVI, który stwierdził, iż idzie o ważne wydarzenie, budzące nadzieję na przyszłość.

Obecna przy rozmowie polska „doktorantka nauk politycznych”, nie chciała się wypowiadać. Przytoczyła tylko słowa św. Josemaria Escriva de Balaguer: „kłamstwo posiada wiele aspektów: niedopowiedzenie, półprawda, oczernianie. Ale zawsze jest bronią tchórzcy”. Na tym rozmowa się skończyła. Zamknąłem mój notes i wróciłem do domu. □

fol. A. Zawadzka

† Jeanne Sidor

Son courage, sa foi, n'ont suffi à vaincre la maladie dont souffrait Jeanne Sidor décédée dans sa 67ème année.

Née le 31 juillet 1945, au foyer de Michel Rzetelski et Julianna Paruch, elle a fréquenté l'école communale, puis les cours de l'école ménagère, dispensés par les sœurs Franciscaines.

Sa vie professionnelle, elle la passa ensuite dans la confection textile, notamment chez Alsatec à Brunstatt.

De son union avec Jean Sidor en 1973, sont nés Jean-Michel en 1975, Frédéric en 1977 et elle était l'heureuse grand-mère de Noémie et Emeline. Très engagée dans la vie paroissiale, Jeanne était profondément enracinée dans la culture polonaise, dans les années 1950, les répétitions de la chorale d'expression polonaise « Rossignol Forestier » se déroulaient au domicile de ses parents, Michel et Julianna Rzetelski.

Elle chantait également au sein de la chorale Ste-Cécile, des chorales réunies polonaises, veillait avec son époux Jean à tous les besoins de la célébration des offices, participait à la distribution du bulletin paroissial, à la quête contre le cancer, assurait toutes les semaines, la permanence et l'accueil de la paroisse St-Jean.

Alfred Kaluzinski

Un engagement désintéressé, discrète, à l'écoute, efficace, Jeanne n'aimait pas déranger. A l'hôpital, où elle avait été admise au mois de mai, même si elle souffrait, elle hésitait à déranger les soignants.

Très proches de sa famille, ses enfants, le bonheur à Jeanne, c'était de faire du plaisir, non seulement à ses proches, mais à tous ceux qu'elle rencontrait.

Ses obsèques ont été célébrées en l'église St-Jean au cours de l'office funéraire présidé par le curé Joseph Hegy, assisté des prêtres Marjan Kurnyta et Michel Luthringer, rehaussées par ses amis choristes, en présence de ses très nombreux amis, proches, voisins, du maire Jean-Claude Eicher, venus rendre à Jeanne un dernier hommage.

A Jean Sidor, Hélène, Eliane, Jean-Michel et Frédéric, leurs familles proches, nous présentons nos plus sincères condoléances. ☐

Podziękowanie za pracę duszpasterską

W niedzielę 29 lipca, na Mszy św. o godz. 10.00 w polskim kościele Millenium w Lens odbyło się pożegnanie dotychczasowego proboszcza, Ojca Jana Domańskiego.

Superior Delegatury o. Zbigniew Opyd, podziękował Ojcu Janowi za cały jego 15-letni pobyt w Delegaturze, a szczególnie za jego 11 lat postugi proboszcza w największej obłackiej parafii polonijnej we Francji. Życzył mu Błogosławieństwa Bożego na nowej placówce w Kodniu, nad Bugiem, do której został przydzielony przez prowincjała polskiej prowincji.

Superior Delegatury odczytał też list dziękczynny Ks. Krystiana Gawrona, Wicerektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji. Ks. Wicerektor napisał między innymi: „... pragnę przestać wyrazić naszej ogromnej wdzięczności za Ojca Jana Domańskiego, a równocześnie Czcigodnemu Ojcu Janowi Domańskiemu OMI, podziękować za wielką, ofiarną i piękną pracę misyjną w ramach

Polskiej Misji Katolickiej we Francji.

Ojciec Jan Domański już w pół roku po święceniach kapłańskich udał się na misje w Kamerunie, gdzie pracował jako misjonarz od grudnia 1984 do maja 1997 r. W dniu 2. września 1997 r. zgłosił się On do pracy misyjnej w szeregach duszpasterzy PMK we Francji. Od 1. września 1997 r. O. Jan Domański wziął odpowiedzialność za Polską Parafię Marle-les-Mines - La Calonne Ricouard. Cztery lata później, od 30 czerwca 2001 r. stanął na czele Parafii Polskiej w Lens, gdzie przez ponad 11 lat był zapobiegliwym i oddanym duszpasterzem tej prestiżowej parafii w Diecezji Arras. Ojciec Jan Domański potrafił łączyć obowiązki ewangelizacyjne z postugą przełożonego Ojców Oblatów w Vaudricourt oraz szeroko pojętą działalnością na rzecz Polonii.

Włączamy się duchowo w Dziękczynną Eucharystię sprawowaną w Polskim Kościele Millenium w Lens, aby ze wszystkimi Misjo-

narzami Oblatami wyśpiewać dziękczynne „Magnificat” za wielkie rzeczy, których Pan Bóg dokonał w życiu i w kapłańskiej postudze Czcigodnego Ojca Jana Domańskiego.

Na nowej drodze postugi - tym razem w Polsce - życzymy Czcigodnemu Ojcu Janowi obfitych łask Bożych, zdrowia i kapłańskich satysfakcji. Zapewniamy, że raz wpisawszy się w historię Polskiej Misji Katolickiej we Francji, pozostanie już na zawsze w naszych wdzięcznych modlitwach. Niech Niepokalana Maryja, Matka Kapłanów, otacza Księdza Jana płaszczem swojej niezawodnej opieki”.

Oprócz wielu innych słów wdzięczności i przemówień, wygłoszonych przez liczne osoby zebrane w kościele, słowa podziękowania skierował do Ojca Jana Domańskiego w imieniu duszpasterzy z tego rejonu północnej Francji, Ojciec Józef Osiński z Noyelles-sous-Lens. ☐

Paweł Bednarczyk
 Tel. 06.50.85.01.61
 e-mail: bednar84@gmail.com
 www.republika.pl/pomoc_komputery

POMOC KOMPUTEROWA

- NAPRAWA, PROGRAMOWANIE
- USUWANIE WIRUSÓW
- ODZYSKIWANIE DANYCH
- KONSERWACJA KOMPUTERA
- SKŁADANIE KOMPUTERÓW NA ZAMÓWIENIE
- PROJEKTY WIZYTÓWEK, ULOTEK
- ITP.

MATER

Katolicka Szkoła Polska
 Mater Polonia w Kremlin Bicêtre
 przyjmuje zapisy dzieci na rok szkolny
 2012/2013.

Zajęcia w środy lub soboty. Informacje i kontakt:
 01.47.26.86.30, 06.99.91.80.28;
 e-mail: materpolonia@voila.fr

Szkoła Polska im. A. Mickiewicza
 przy 11-15, rue Lamandé (Paryż XVII)
 prowadzi zapisy uczniów na rok szkolny
 2012/13

do klasy I szkoły podstawowej.
 Szczegółowe informacje na stronie internetowej: www.szko-
 laparyz.polemb.net lub w sekretariacie - tel. 01 42 28 63 82.
Serdecznie zapraszamy
 w pierwszej kolejności 7-latkę (rocznik 2005).

La Crypte „Polska” - Paris 1, Place Maurice Barres
 Odnowiona i pięknie urządzona krypta przylegająca do kościoła Wnie-
 bowzięcia NMP, w której połączono dawny styl ze współczesnym wy-
 posażeniem stała się miejscem spotkań. Zapraszamy do urządzania
 w jej murach uroczystości rodzinnych: ślubów, chrztów lub przyjaciel-
 skich i zawodowych spotkań. Sala może przyjąć do 60 osób.

Wynajęcie Krypty: 3 godziny - 350 €; 6 godz. - 450 €. Kuchnia (wy-
 posażona) liczona jest osobno - do uzgodnienia.
Rezerwacje: T.: +33 (0)1 55 35 32 26; T. fax.: +33 (0)1 42 96 19 89.

GŁOS KATOLICKI
 VOIX CATHOLIQUE

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach - od trzeciego razu - 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe - we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” - 4 €); przy powtórzeniach - 50% ceny; - „ustugi” - do 10 słów: - 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów - 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) - dopłata wynosi -1 € na tydzień („ustugi” - 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) - inf. i cennik w redakcji GK - 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris - II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

PODRÓŻE DO POLSKI

Izabell - REGULARNY PRZEWOZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI POŁUDNIOWEJ.
 TEL. 01 41 71 12 70; 06 20 87 70 77!

Luxsus - PRZEWOZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW. TEL. 01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

Stella Maris
 Village Vacances

Zaprasza na weekendy i wakacje

Polski ośrodek wakacyjny
 położony na Opalowym Wybrzeżu obok Le Touquet Paris Plage

Niskie ceny, zniżki dla młodzieży,
 dzieci do lat 3 za darmo!

Rezerwacja:
 Stella Maris - 376 chemin Baillarquet - 62780 Stella-Plage
 Tél. 03 21 94 73 65 - Fax : 03 21 94 63 55
 contact@stellamaris-vacances.com - www.stellamaris-vacances.com

A D W O K A T

Małgorzata Laurichesse
 8, rue d'Uzès, 75002 Paris

Przyjmujemy tylko na umówione spotkania (mówimy po polsku)

kom. 06 89 51 01 23 • fax 01 45 94 20 23
 e-mail: malgomsl@neuf.fr • www.laurichesse-avocat-avotreecoute.com

KTO
 TÉLÉVISION CATHOLIQUE

KTO est accessible via le satellite, la TV par ADSL, le câble, et par Internet (www.ktotv.com) en direct et en plein écran.

Canalsat (anciennement TPS) : canal 173
Coordonnées de KTO sur le satellite Astra : Satellite Astra 1KR
 (19,2° Est) • Transpondeur : 22 • Fréquence : 11 538 MHz • Polaris-
 ation : Verticale • Symbol rate : 22,0 MSymb/sec • Service ID : 6902 • PID
 Vidéo : 602 • PID Audio : 622.

NOWOŚĆ: Roczne Studium retoryki

W e współczesnym życiu społecznym fundamentalną rolę odgrywa skuteczna komunikacja. Zarówno instytucje, jak i środowiska prywatne potrzebują ludzi, którzy na bazie odpowiednio przygotowanych wypowiedzi potrafią być przekonujący. Dotyczy to zarówno obszarów zawodowych, ale i towarzyskich. Każdy człowiek mający na względzie własny rozwój chce pięknie, jasno wypowiadać swoje myśli i przekazywać je innym. Narzędziem służącym nabywaniu tych umiejętności jest retoryka.

W ramach Studium realizowane będą następujące zagadnienia: wprowadzenie do retoryki, kultura języka, kultura żywego słowa, kompozycja i stylistyka wypowiedzi ustnych i pisemnych, sztuka argumentacji, sztuka wystąpień publicznych, retoryka przekazów audiowizualnych, sztuka inwencji, dyskusji i metodyka pracy twórczej.

Wykładowcami Studium są specjaliści w zakresie retoryki stosowanej, dla których nie są obce współczesne metody prowadzenia dyskursu publicznego. Kształcenie w Studium retoryki przewidziane jest na 9 zjazdów (16 godz. lekcyjnych każdy) od października 2012 do czerwca 2013. Zajęcia będą odbywać się raz w miesiącu od wtorku do piątku w godz. 19.30-22. oraz w soboty w godz. 9.30-13. w Seminarium Polskim w Issy-les-Moulineaux. Wymagane wykształcenie średnie. **Inf. w sekretariacie Studium** wt.-czw. 9.-12.30 i 16.-19.; tel. 01 42 60 66 58.

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

**PARYŻ : 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi;
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.**

WYJAZDY DO POLSKI 7 razy w tygodniu, 2 razy dziennie:
14³⁰ - ekspres Południe Polski - Podkarpacie,
16⁰⁰ - reszta Polski; w sumie 120 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

LE CINQUIÈME
CRAYON

Projektowanie graficzne
www.CinquiemeCrayon.eu

Zadbamy o profesjonalny wizerunek Twojej firmy!

Strony www, środki komunikacji, druk wielkoformatowy...

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY INFORMACJE PRAWNE

**S. Bocianowski, dr prawa międzynarodowego,
ekspert sądowy**

105 bis, bd de Grenelle, 75015 Paris

Tel. 06 17 98 60 20, tel/fax 01 43 06 00 70, bocianowski@sfr.fr

Sprawy administracyjne, małżeńskie, emerytalne,
spadkowe i notarialne we Francji i w Polsce

Poradnia Psychologiczna

przy Parafii Polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje - bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰.

École Privée NAZARETH Szkoła Języka Francuskiego

21 lat doświadczenia w Paryżu!!!

Cours Privé d'Enseignement Supérieur - déclaré à l'Académie de Paris
przygotowanie do: DILF, DELF, DALF, TCF i na wyższe studia
Zajęcia wieczorne i sobotnie - 20, rue Legendre, Paris 17

status studenta

Zapisy na II semestr 2011/2012 w styczniu i lutym 2012 r.!

☎ 01 43 03 38 33, ☎ 06 62 69 13 83, ☎ 01 43 05 83 15

COURS DE LANGUE POLONAISE - TOUS NIVEAUX
enseignement individuel ou en groupe, traductions.

Przygotowujemy do: - Europejskich Egzaminów Certyfikowanych
z języka polskiego zgodnie z wymogami Rady Europy;
- do matury francuskiej - język polski LV 2 i 3.

www.nazarethfamille.fr

Sprawy Urzędowe Sobczyk Anna

- CAF, RSA, CMU
- Pôle Emploi, Chômage
- Telefon, Internet, Bank
- Tłumaczenia na żywo (lekarz, poród, adwokat, policja itp.)
- CV, listy motywacyjne, podania

Tel. 06.66.42.64.08
e-mail: sobczykanna@yahoo.pl
(poniedziałek - sobota
od 10:00 do 19:00)
SIRET: 524 219 854 000 14

Informuję, że nie zajmuję się poszukiwaniem pracy i mieszkań

PRZEPROWADZKI WE FRANCJI PRZEWÓZ PACZEK, MEBLI TOWARÓW DO POLSKI

- wynajem auta osobowego z szoferem
- dowóz na lotnisko (ceny do uzgodnienia)

TE-MAR e-mail: temar1978@gmail.com; 06 68 03 50 45

TRANSPORT. Paryż → Warszawa → Białystok!

- PRZEPROWADZKI, - PACZKI, - CZĘŚCI SAMOCHODOWE, - ŻYWNOSĆ, - LAWETA.
06.27.58.68.36; (0048)790.237.831; E-mail: mariusztynecki@yahoo.pl

WYWÓZ GRUZU. TRANSPORT. 120€ - 60€!
T. 06.20.03.34.85

BIURO TŁUMACZEŃ W. A. KOCZOROWSKI

Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu
90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry
lub

4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)

tel. 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien-dentiste

33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
(mówimy po polsku)

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalne

**GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE**

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 31 (2467): 9.09.2012

Commission paritaire N°: 0515 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) - tél. 01 55 35 32 32
Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 34; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż - Recteur mcp.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół, s. Natanaela Modzelewska.

Druk (Imprimerie): INDICA - 2, rue du 19 mars 1962 - 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) - 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 29.8.2012

Inf. o prenumeracie na str. 3

Pour votre
publicité dans

contactez :

35, av. St-Germain des Noyers 77400 ST-THIBAULT DES VIGNES Tél. 01 60 07 43 43 Fax. 01 60 07 05 06 - www.edirel.fr

TRWAM PROGRAM

10 - 16 września 2012

PONIEDZIAŁEK 10 WRZEŚNIA

7¹⁵ – Informacje 7³⁵ – Polski pkt. widzenia 7⁵⁵ – Św. na każdy dzień 8⁰⁰ – Octava dies 8³⁵ – Wieś to też Polska 9⁵⁰ – Felieton 10⁰⁰ – Rozmowy niedok. 11¹⁰ – Św. na każdy dzień 11¹⁵ – Jak my to widzimy 11⁴⁵ – By odnowić oblicze ziemi 12⁴⁵ – Św. na każdy dzień 12⁵⁰ – Koncert życzeń 14⁰⁵ – Św. na każdy dzień 15⁴⁵ – Tak mówi Amen 15⁵⁵ – Św. na każdy dzień 16¹⁰ – Savoir vivre 16³⁰ – Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ – Reportaż(2) 17⁴⁵ – Informacje 18⁰⁰ – Spotkanie Rodziny RM 21⁰⁰ – Apel Jasnogórski 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach 22¹⁰ – Reportaż 22⁴⁰ – Św. na każdy dzień

WTOREK 11 WRZEŚNIA

7¹⁵ – Informacje 7³⁵ – Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ – Reportaż 8³⁰ – Św. na każdy dzień 8³⁵ – Muzyczne drogowskazy 9²⁵ – Savoir vivre 9⁴⁵ – Św. na każdy dzień(4) 15⁰⁰ – Z wędką nad wodę 15⁴⁵ – Tak mówi Amen 15⁵⁵ – Św. na każdy dzień 16¹⁰ – Aktualności WSKSiM 16¹⁵ – Kalejdoskop młodych 16⁴⁵ – Św. na każdy dzień 17⁰⁰ – Drogowskazy zdrowia 17²⁵ – Św. na każdy dzień 17³⁰ – Reportaż 18⁰⁰ – Anioł Pański 18¹⁵ – Rozmowy niedok. 19²⁵ – Św. na każdy dzień 19³⁰ – Dla dzieci 20²⁰ – Różaniec 20⁵⁰ – Felieton 21⁰⁰ – Apel Jasnogórski 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach 22¹⁰ – Reportaż 22⁴⁰ – Św. na każdy dzień

ŚRODA 12 WRZEŚNIA

7¹⁵ – Informacje 7³⁵ – Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ – Dla dzieci 8²⁰ – Felieton 8³⁰ – Św. na każdy dzień 8³⁵ – Drogowskazy zdrowia 9⁴⁵ – Św. na każdy dzień(2) 10³⁰ – Audycja generalna 14²⁵ – Św. na każdy dzień

15⁴⁵ – Tak mówi Amen 15⁵⁵ – Św. na każdy dzień 16¹⁰ – Na zdrowie 16³⁰ – Pasjonaci 16⁵⁵ – Św. na każdy dzień 17⁰⁰ – Po str. prawdy 18⁰⁰ – Anioł Pański 18¹⁵ – Rozmowy niedok. 19²⁵ – Św. na każdy dzień 19³⁰ – Dla dzieci 20²⁰ – Różaniec 20⁵⁰ – Felieton 21⁰⁰ – Apel Jasnogórski 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach 22¹⁰ – Reportaż 22⁴⁰ – Św. na każdy dzień

CZWARTEK 13 WRZEŚNIA

7¹⁵ – Informacje 7³⁵ – Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ – Dla dzieci 8³⁰ – Św. na każdy dzień 8³⁵ – Na zdrowie 9⁰⁰ – Pasjonaci 9⁴⁵ – Św. na każdy dzień 9⁵⁰ – Felieton 11¹⁰ – Św. na każdy dzień 11¹⁵ – Po str. prawdy 13²⁵ – Św. na każdy dzień(2) 15⁴⁵ – Tak mówi Amen 15⁵⁵ – Św. na każdy dzień 16¹⁰ – Z wędką nad wodę 16⁵⁵ – Św. na każdy dzień 17⁰⁰ – Na tropie 17³⁰ – Reportaż 17⁵⁵ – Św. na każdy dzień 18⁰⁰ – Anioł Pański 18¹⁵ – Rozmowy niedok. 19²⁵ – Św. na każdy dzień 19³⁰ – Dla dzieci 20²⁰ – Różaniec 20⁵⁰ – Felieton 21⁰⁰ – Apel Jasnogórski 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach

PIĄTEK 14 WRZEŚNIA

7¹⁵ – Informacje 7³⁵ – Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ – Dla dzieci 8³⁰ – Św. na każdy dzień 8³⁵ – Z wędką nad wodę 9²⁰ – Św. na każdy dzień 9²⁵ – Na tropie 9⁵⁰ – Felieton 11¹⁰ – Św. na każdy dzień 11¹⁵ – Wyptyń na głębię 14²⁰ – Św. na każdy dzień 15⁴⁵ – Tak mówi Amen 15⁵⁵ – Św. na każdy dzień 16¹⁰ – Porady medyczne 17⁰⁰ – Jazda próbna 17³⁰ – Reportaż 17⁵⁵ – Św. na każdy dzień 18⁰⁰ – Anioł Pański 18⁵⁵ – Św. na każdy dzień 19⁰⁰ – W Namiocie Słowa 19²⁵ – Św. na każdy dzień 19³⁰ – Dla

dzieci 20²⁰ – Różaniec 20⁵⁰ – Felieton 21⁰⁰ – Apel Jasnogórski 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach 22¹⁰ – Wykład

SOBOTA 15 WRZEŚNIA

7¹⁵ – Informacje 7³⁵ – Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ – Dla dzieci 8³⁰ – Św. na każdy dzień 8³⁵ – Porady medyczne 9⁰⁵ – Św. na każdy dzień 9³⁵ – Felieton 9⁴⁵ – Św. na każdy dzień(2) 11³⁵ – Jazda próbna 12⁰⁰ – W Namiocie Słowa 13¹⁰ – Św. na każdy dzień(3) 14⁵⁰ – 7 sakrament 15²⁰ – Tak mówi Amen 15³⁰ – Koncert życzeń 16¹⁰ – Muzyczne drogowskazy 17²⁵ – Św. na każdy dzień 17³⁰ – Reportaż 18⁰⁰ – Anioł Pański 18¹⁵ – Rozmowy niedok. 19²⁵ – Św. na każdy dzień 19³⁰ – Dla dzieci 20²⁰ – Różaniec 20⁵⁰ – Zaczepnij ze źródła 21⁰⁰ – Apel Jasnogórski 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski pkt. widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach 22¹⁰ – Reportaż 22⁴⁰ – Św. na każdy dzień

NIEDZIELA 16 WRZEŚNIA

7¹⁵ – Informacje 7³⁵ – Polski pkt. widzenia 8⁰⁰ – Spotkanie M. Buczek 8³⁰ – Św. na każdy dzień 8³⁵ – Koncert życzeń 9⁰⁵ – Św. na każdy dzień 9¹⁵ – Przegląd Tyg. Niedziela 9²⁰ – Zaczepnij ze źródła 9³⁰ – Msza św. 10³⁰ – 7 sakrament 11⁰⁰ – Dla dzieci 11⁵⁵ – Św. na każdy dzień 12⁰⁰ – Anioł Pański 12³⁰ – Wieś to też Polska 13³⁵ – By odnowić oblicze ziemi 15⁴⁵ – Tak mówi Amen 15⁵⁵ – Św. na każdy dzień 16¹⁰ – Koncert życzeń 17³⁰ – Reportaż 18⁰⁰ – Anioł Pański 18¹⁵ – Rozmowy niedok. 19²⁵ – Św. na każdy dzień 19³⁰ – Dla dzieci 20²⁰ – Różaniec 20⁵⁰ – Felieton 21⁰⁰ – Apel Jasnogórski 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Octava Dies 22¹⁰ – Jak my to widzimy 22⁴⁰ – Św. na każdy dzień. □

KOŚCIÓŁ NASZYM DOMEM
L'ÉGLISE NOTRE DEMEURE

**POLSKIE ZJEDNOCZENIE KATOLICKIE
WE FRANCJI**

ZAPRASZA DO FĄTIMY

(OD 8 DO 15 PAŹDZIERNIKA 2012 ROKU)

**Z OKAZJI 95. ROCZNICY OBJAWIENI MATKI BOSKIEJ
I 50. ROCZNICY OTWARCIA SOBORU WATYKAŃSKIEGO II**

Odlot z Roissy Charles De Gaulle II

CENA DLA PARYŻ: 925€

Cena zawiera:

- les frais de vols et taxes aéroports.
- le séjour en pension complète à l'Hotel de la CASA DOMINICANAS.
- les excursions à Fátima.
- l'assurance annulation/rapatriement.
- Séjour en chambre double.
- acompte à verser lors de l'inscription: 500€

SIÈGE SOCIAL DU P.Z.K.:

MISSION CATHOLIQUE POLONAISE
19, rue de Saint Claude
62440 HARNES

☎: 0321780370
0612185192

**GŁOS PRZYJACIELE
KATOLICKI**

Mme VACHERAND Mirosława –	70 €
Mme JANSKI Irena –	70 €
Mr WOJTCZAK Bernard –	100 €
Mr WYSOCKI Joseph –	70 €
Mme GRYGIEL Janine –	70 €
Mme RENETEAU Katarzyna –	70 €
M GROCHALA Andre –	70 €
Mme MAKOWSKI Ewa –	70 €
USOPAL – Urugwaj –	150 €
M NAGLIK Sigismund –	80 €
DELFORGE Sophie –	70 €
M KARDAS Romuald –	80 €
Mme KALINOWSKA Anna –	80 €

Dalsza część Listy Przyjaciół będzie się ukazywać w kolejnych numerach GK.
Czytelnikom, którzy wspierają Głos Katolicki „Prenumeratą Przyjaciół”, składamy serdeczne podziękowania. (Redakcja)

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

10 – 16 września 2012

PONIEDZIAŁEK 10 WRZEŚNIA

6¹⁰ Złota Dziesiątka Przystanku Woodstock
7⁰⁵ Słoneczna róg Unijnej 7²⁵ Karino – serial
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Pogoda.pl
11⁰⁰ Tygodnik.pl – magazyn 11³⁰ Pogoda.pl
11³⁵ Marzenia do spełnienia – serial
12⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 12²⁵ Polonia
w Komie 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Stacyjka –
serial 13⁵⁵ Salon Polonii – magazyn 14³⁵
Mój tatuś był ułanem 15⁰⁰ Jak to działa 15³⁵
Złotopolscy – telenowela 16¹⁰ Naszaarmia.
pl – magazyn 16³⁵ Euro-wiadomości 16⁵⁰
Marzenia do spełnienia – serial 17²⁰ Polonia
w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Słoneczna
róg Unijnej – program poradnikowy 18¹⁰
Dzika Polska – serial 18⁴⁰ Skarby nieod-
kryte – teleturniej 19¹⁵ Barwy szczęścia
– serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości
20²⁵ Sport 20³⁰ Pogoda.pl 20⁵⁰ Londyń-
czycy – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰
Polonia 24 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Tygodnik
Gospodarczy – magazyn 23²⁰ Tomasz Lis
na żywo 0²⁰ Naszaarmia.pl – magazyn 0⁴⁵
Marzenia do spełnienia – serial 1¹⁵ Karino
– serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 11 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Sopot 2006 na bis 6⁵⁵ Słownik polsko@
polski 7²⁵ Płecak peten przygód – serial 8⁰⁰
Pytanie na śniadanie 10⁵⁰ Pogoda.pl 11⁰⁰
Polonia 24 11³⁰ Pogoda.pl 11³⁵ Marzenia
do spełnienia – serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia
– serial 12²⁵ Polonia w Komie 12³⁵ Wiado-
mości 12⁵⁰ 1920 Wojna i miłość – serial 13⁴⁵
Michał Bajor 14⁴⁵ Tomasz Lis na żywo 15⁴⁵
Złotopolscy – telenowela 16¹⁵ Tygodnik
Gospodarczy – magazyn 16⁵⁰ Marzenia do
spełnienia – serial 17²⁰ Polonia w Komie
17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Kabaretowy Klub
Dwójki na wakacjach 18⁵⁵ Wielkopolskie
Parki Krajobrazowe – reportaż 19¹⁵ Barwy
szczęścia – serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰
Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda.pl
20⁵⁰ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polo-
nia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22³⁰ Pogoda.
pl 22⁵⁰ Koncert 23⁴⁵ Na pierwszym planie
0²⁵ Flesz historii – reportaż 0⁴⁵ Marzenia do
spełnienia – serial 1¹⁵ Płecak peten przy-
gód – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 12 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Kultura głupcze – magazyn 6⁴⁵ Wielko-
polskie Parki Krajobrazowe – reportaż 7⁰⁵
Wilnoteka – magazyn 7²⁵ Znak Orła – serial
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Pogoda.pl

11⁰⁰ Polonia 24 11³⁰ Pogoda.pl 11³⁵ Marze-
nia do spełnienia – serial 12⁰⁰ Barwy szczę-
ścia – serial 12²⁵ Polonia w Komie 12³⁵
Wiadomości 12⁵⁰ Londyńczycy – serial 13⁴⁵
Kabaretowy Klub Dwójki 14⁵⁰ Na pierw-
szym planie – program publicystyczny 15³⁵
Złotopolscy – telenowela 16⁰⁵ Kultura głup-
cze – magazyn 16⁵⁰ Marzenia do spełnie-
nia – serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Tele-
express 17⁵⁵ Don Vasyl i jego goście 18⁵⁵
Wilnoteka – magazyn 19¹⁵ Barwy szczę-
ścia – serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiado-
mości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda.pl 20⁵⁰ Warto
kochać – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰
Polonia 24 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Kabaretowy
Klub Dwójki 23⁴⁵ Operacja życie – dokument
0¹⁵ Mój tatuś był ułanem 0⁴⁵ Marzenia do
spełnienia – serial 1¹⁵ Znak Orła – serial
1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 13 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Kocham Kino – magazyn filmowy G.
Torbieckiej 6⁴⁰ Szlakiem gwiazd – reportaż
7⁰⁰ Harcerski Festiwal – Kielce 2012 7²⁵
Janka – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵
Pogoda.pl 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁰ Pogoda.
pl 11³⁵ Marzenia do spełnienia – serial
12⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 12²⁵ Polonia
w Komie 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Pogoda na
piątek – serial 13⁴⁵ Koncert 14⁴⁵ Operacja
życie – dokument 15¹⁵ Szlakiem gwiazd
– reportaż 15⁴⁵ Złotopolscy – telenowela
16¹⁰ Kocham Kino – magazyn G. Torbieckiej
16⁵⁰ Marzenia do spełnienia – serial 17²⁰
Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵
Baltycki Festiwal Piosenki – Karlsham 2012
19¹⁵ Barwy szczęścia – serial 19⁴⁵ Dobra-
nocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20⁴⁰
Pogoda.pl 20⁵⁵ Oficer – serial 22⁰⁰ Polo-
nia 24 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Pitbull – serial
23⁴⁰ Dytiatyn 1920 0⁴⁵ Marzenia do speł-
nienia – serial 1¹⁵ Janka – serial 1⁴⁵ Dobra-
nocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 14 WRZEŚNIA

6¹⁰ Warto kochać – serial 7⁰⁰ Ewangelicy
w statystykach – reportaż 7²⁵ Tajemnice
Wiklinowej Zatoki – serial 8⁰⁰ Pytanie na
śniadanie 10⁴⁵ Pogoda.pl 11⁰⁰ Polonia 24
11³⁰ Pogoda.pl 11³⁵ Dwie strony medalu –
serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 12²⁵
Polonia w Komie 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰
M jak miłość – serial 13⁴⁵ 60 na 60 lat –
Wideozłota 14²⁰ Dytiatyn 1920 15²⁰ Złoto-
polscy – telenowela 15⁵⁵ Program rozryw-

kowy 16⁵⁰ Dwie strony medalu – serial
17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress
17⁵⁵ Poziom 2.0 – magazyn 18⁵⁵ Ex libris –
magazyn 19¹⁵ Barwy szczęścia – serial 19⁴⁵
Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport
20³⁵ Pogoda.pl 20⁵⁰ Na dobre i na złe –
serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia
24 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Nadzieja – dramata
0⁴⁵ Dwie strony medalu – serial 1¹⁵ Tajem-
nice Wiklinowej Zatoki – serial 1⁴⁵ Dobra-
nocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 15 WRZEŚNIA

6⁴⁰ Złotopolscy(5) – telenowela 9⁰⁰ Polonia
24 9³⁰ Pogoda.pl 9⁴⁵ Szatan z siódmej klasy
– serial 10³⁵ Złotoga Eko – magazyn 11⁰⁵
Cztery pancerni i pies – serial 12¹⁰ Pamię-
taj o mnie 12³⁰ Polonia w Komie 12⁴⁰ Ojciec
Mateusz – serial 13³⁰ Maktowicz w podróży
– magazyn 14⁰⁰ Na dobre i na złe – serial
15⁰⁰ Złota Dziesiątka Przystanku Wood-
stock 15⁵⁵ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰
Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress
17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Laskowik
Malicki 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomo-
ści 20²⁰ Sport 20³⁰ Pogoda.pl 20⁴⁵ 1920
Wojna i miłość – serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie
22⁰⁰ Polonia 24 22²⁰ Pogoda.pl 22³⁰ Życie
rodzinne – dramat 0¹⁵ Słownik polsko@
polski 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁰ Dobra-
nocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 16 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Marzenia do spełnienia(4) – serial 7⁴⁵
Dwie strony medalu – serial 8²⁵ Polonia 24
8⁴⁵ Pogoda.pl 9⁰⁰ Magiczne drzewo – serial
9³⁰ Ziarno – magazyn 10⁰⁵ Stawka więk-
sza niż życie – serial 11⁰⁵ Szlakiem gwiazd
11³⁵ Pamiętaj o mnie 11⁵⁵ Między ziemią
a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między
ziemią a niebem 12⁴⁵ Pod Tatrami – reportaż
13⁰⁰ Msza św. – Bazylika św. Piotra i Pawła
w Strzegomiu 14⁴⁰ Szalom na Szerokiej 2012
15⁴⁰ Polonia w Komie 15⁵⁰ Dzika Polska
– serial 16²⁰ Skarby nieodkryte – teletur-
niej 16⁵⁰ Salon Polonii 17³⁰ Teleexpress
17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ 60 na 60 lat
– Wideozłota 19¹⁵ Weekendowy magazyn
filmowy 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomo-
ści 20²⁰ Sport 20³⁰ Pogoda.pl 20⁴⁵ Ranczo
– serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Tygodnik.
pl 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Kocham Cię Polsko!
23⁵⁰ Salon Polonii – magazyn 0²⁵ Program
rozrywkowy 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁰
Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

*Mamy już wrzesień,
i wrzosa, i w sercu trochę nostalgii
za przemijającym latem.
Czas najwyższy, by wrócić do pracy,
szkoły, do... codzienności.*

